

Nāttun alla Foiffi juu peräpilt oin
 Lappames vidskäpelfor, tala om Deros
 offerande at de döda. Scheffer be-
 rättar dörum följande: "Ceterum
 " propter deos hosce tres majores,
 " habent quoque alios minores,
 " ac veluti minorum gentium, ut
 " ostendi jam in precedentibus,
 " prolestim manes defunctorum
 " et Ceteram sive Coetum publi-
 " corum. Manibus nulla certa dant
 " vocabula, sed generatim mortu-
 " os seu defunctos lingua sua
 " illie nuncupant. Sed nec figu-
 " ris eos colunt singularibus crei-
 " tisque ut Thoronem vel Storjum-
 " kare. Tantum certa sis quosdam
 " offerunt sacrificia. In quibus
 " primum dant operam, ut vo-
 " luntatem defuncti explorant
 " per Sympanum suum, an nimirum
 " cupiat se ista victima coli.
 " Quod fit missato ritu suo tympa-
 " no, adjectaque Cantilena ipsius
 " modi: Maite verro Jabneke

" fite², hoc est: quadram sacrificium
" poscitis Manes? Sic annulo indi-
" tante victimam, quo ipso pla-
" ceat, deinde per aurem dextram
" animales immolandi trahunt
" filum coloris nigri. Dicitur se
" pe auctor (Sann. Rhem): igitur
" venens hōgra ora, fons Galades
" offras skull till dōden, varden
" fyrd en part trād. Anonymus,
" qui docet et de Cantabrigi-
" perius allata, religari scribit
" filum, illud circa cornua, idque
" esse e lana. The Roman etc.
" Preterea, fons offras dōden, varden
" cleras hōm maffe biidar an
" fons esse trād. Hoc modo figura-
" ta dedicata victimam, veniunt
" ad mactationem ipsam. Carnes
" victimae absumunt seorsim et
" fons, exceptis particulis una, cor-
" dis, altera pulmorum, quas
" singulas dividunt in partes tres
" et suffigunt in bacillos tripes
" post sanguine victimae de tributis
" defodiunt in terra.

47. Memoratus Anonymus: De taja et
11. spjete af hjertat og hungen, det de:
11. Linderstær i tre delar, og fætt dem
11. på trene fætt, dem de med blod be-
11. stryke, og sammledes i jorden, alkli
11. i et pætt, gjord sin en lækia, nedes
11. græfta!" Skrif. pag. 117. 118.
S. 48.

11. 11. Cyn. S. 40. noten f. har Skjstöm gæf-
nigt gjord den anmærkning, att
Skjstöm misstagit sin nå Lappiska ordet
"Sitt" betydelse, då han trott, att det Sva-
ret mot "manes" uti en ord ordet

48. maite Verron Jabmekah Sittik
betyder Jabmekah "manes" och Sittik
betyder "procent." Hvad Skjstoms föröfigt
berättat om offrandet af de döda
på grund af den Anonymes och Samuel
Rhenz uppgiftes, skänna vi ike säga nå-
gonting om Skjstoms berättelse afren i
S. 40. att Lapparne brukat offra af si-
na afledna tvorjehanda, att de lagt tobak
49. på några torra stiklos jämt. Eljestöm
11. uti lite berättan; att när de fän i förbe-
de ställen, hvor de haft sina litobak-
gräna, kappade de en bit tobak af
dem och Lapparne berättas det sinna
de kan siges (sid. 497.) några gåfva sina
11. lite mat. Berättan: Fordom Lapp,

"der äfven bage og pil. den reu, som drag
"likt till grafvane flyttades og förtändes,
"men stenen sedergräffdes i jorden" säson
"marändels förtändes den. renas vid graf
"olet, med hvilket den döda blifvit förd
"till grafven, og dess be. begrafnes i jorden
"Högstr. l.c.

"Att mannanz graf lades vid den döda
"en yxa eller bage eller annan liketyg.
"Mer vid Grannst. l.c. lades en sax närl. l.c.
"ulykth. Her. pag. 70. Så ofta de under de
"4 första åren gingo förbi grafven, klappa
"de ner en bit Tobak, eller smok, lung
"den döde i lifstiden hade antäfft
"tyckt om, i den mening, att sådant
"skulle växa å ny i den nämnda
"den. Jesen pag. 71.

S. 49.

Det är väl ike förtän, att väl. ännu nå
"gon plats vid skenels rader i affsande på
"de döda, händes just affsande, på vilket
"ni håles på att Romianer bruk, ja
"förelommes likväl att och ännu, som
"är en Lemning af den i forin vilka
"peljen. Att de deligt haft fallstamma
"tullkan om de döda, har jag nämlit
"dels berättat, att när de näst däm,
"hafva de sett noga efter, i hvar
"ningen väl betäkt, hvar kropp,
"företrande att själan, om kroppen

"ej wore wäl önsfincyt, Wäntle
"fligga bort. För oss gammal wäl-
"skäpelse kan det icke räknas, att
"de som liggandes på ena sidan
"ligger, med de som ligger i hvilka nä-
"gon blifvit döi. Högst. c. 40." "Där som
"som dragit ett lik för fäther, Allidig men
"för öppet" idä. Dämed sed lärer fortgå
"änna på några ställen.

Änmod kan man ännu just icke säga att
"för vidskäpelse, som nu mera är att oned-
"retet bruk, hvilket gått i arf ifrån föräldra-
"tär fram. Liksom, då man icke förtas sig
"på ombyte af möder, så kan man icke
"heller för någon ståt vid frepning
"af ett dikt. Således gäller wäl ända det
"gamma, som Samuel Paken anför hos
"Scheff. pag. 412: "När en maniska dö,
"flytta de samma dag ifrån stället;" och de
"färs sid. 499. När en dö är utburen, flytta,
"de för bort ifrån stället."

"Således på frepning gäller wäl
"än det samma, som Paken anför hos
"Scheff. c. 4. "Där döda freja de fäledas,
"att när en wäl eller förmögen dö, frepa-
"de honom med koft, det de draga öfver
"hela kroppen af han föredet, som är dikt:
"de fäliga brukta gammalt wälmar-
"scheff. tillägg, att den döda stän-

iblandas sina bästa kläder, som bruket.
Helt lifva värd i jämlikt, lyggenade.

S. 40.

ett annat mera spräckfullt bruk,
hvaref vi sådant minnet är kvar, outa-
lar äfven af Sain. Pikes (Skef. pag. 913.)
"När den döda skall läggas i Kisten, måste
den dödes efterlevande från vägen, kuffen
"Bades eller Brän gifva en ringens ring
"ät den, som handteras liket, och utöna
"ring pådd han bära, på sin högra arm,
"ända till depp liket är begrafat, på det
"konom, som handteras liket, ike måtte
"smältit något öndt vederföry" Skef.
"Denne ringens ringen
"Amulet" eller förforsmedel emot
det önda, som den dödes handterande möj-
ligen kunde förforsaka Denne ring var det
som kallades "Sicello puot" hvilket
me fått betydelse af "likstäl" eller det som
gives Pristen för begrifningen, under
ingalunda förminnes det af Sjal "Sjello"
eller "Sjelo" såsom änd. af Skef. Uppgifva,
om utstå öndt "Sicello puot" från hafva
fått betydelse af "Sjala bot" under
Catholiska tiden; ty Doppen västa väl ike
af ordet "Sjal" för sin best förmå-
beröring med tronens öif Noorvään
(doprens Sjal hette "Slägga" d. i. lifst)

eller "Vuoigna" "Vuoiganis" d. v. f.
Ande). När man jämför, hvad Yerfus skrif-
ver om "Namma Skjello" (hvarom
mera nedanför) hvilket Orkeja var en
mesfings ring, så finner man, att
"Skjello" eller som Yerfus skrifves
"Skjello" betyder någonting klart
och skinnande, hvilket hade affen-
de på Själens förklarade till-
stånd, hvarom "Skjello puot" skulle
egentligen betyda "klart emot
keller" "klart mot klart" d. v. f.
den klara ringen emot den förklarade
Anden. Denna tolkning af ordet "Skjello"
skall vidare bekräftas af hvad som för
nedanför kommer att sägas om "Namma-
Skjello".

S. 11.

Hvad som vidare är berättadt af Schef-
fers Jagasman om daggeames affran-
de åt de döda, är redan till det nä-
sta anført af Yerfus, Högström och
Leam. Schaffer berättar enligt utgift
af Stenchius: "loculo addunt
"je curio, Chalybem, quo eliditur
"ignis et filicent. Interrogavi, quid
"sibi vellent je curio et filix?
"reprodit, eos ea regi supersti-
"tione, ultimo die, quando hic re-
"fugat, opus illi fore lumine

aliquo, ut viam sibi ad beatorem
fides pareat, et si quod obstant
arbores, securi eas excindat, his
per ferrum et ignes ad Calos grati-
fari Constitutionem effi; Schef. pag 215.

men ~~den~~ Scheffer är af den tanken att
detta var andaff ett förberande af Lep-
pame, ydvan de fått en slags föreställning
om det Christnas himmelrike, Samne
Författars inför åpen en propheet af Olaus
Petri: "Ignitabilem, aut arcum et
" sagittas penes mortui Cadaveres
" clam sepeliunt, rati, eum, cum
" tandem surrexerit, idem Aggrespu-
" rum vitæ genus." Denne förklaring

af falken var ikke få åfunden. Dagguden
fom väntade en förnyad propheet i
andra världen, kunde väl ej annas
föreställa sig, än att han der skulle få
förstått ett käraste handsk, och
destill behöfve hans naturligt vis
pil og bage øxa og Elftal m.m.

S. 42.

Ordfalken tyverföre dagguden affrade få
mycket af de döda har redan blifvit up-
gifven i förra delen S. 120. Det var nemligen
den tron, att de döda önskade få sina lefvande
fågtingar till sig. Dagguden måtte således för-
sona sina döda fågtingar med offer,

på det de ikke skulle hatte efter de lef-
vendes. Men vil ikke hvide, at de
med de gamle offred allena ville vise
sin Taktsamhet og erkjenne for den afledte
fjendingen. mere Curios, vist den inbillen
den fatt de afledte fjendingerne trodtes va-
ro mykret mere dæm, att nogen af dem
effekt kommande skulle have den afledtes
namn, hvilket gaf anledning till Barne
omdøpande. Så først att barn ble julets
eller var araligt og gret mykret, skulle
det døpas om, og få ett annat namn,
emedan den af de afledte fjendingerne, som
ville have sitt namn fornyadt på Barne
todde, plaga Barne så länge, till Barne
jule det namnet, som den afledte fjendingen
gaf. Härvidt have de norrfra för-
fatterarna skrivit mykret, hvoraf följande
är det befundföreligaste.

S. 47.

"Lapparne i Finnmarken plögade dö-
" på oss fina Barn i alsk. barks lag (de
" Coct af Alderbark, Alnus incana Willd.) och
" gifva dem något Namn, som deras för-
" fader haft. Om Barne sjuknade skulle
" det äter döpas om, og få ett annat namn,
" så att ett Barn kunde have flere
" Namn utom Christen Namnet. Efter
" ett sådant omdöpande gafs åt Barne
" en rätt Nåde pärramus (Troll-
" doms ma) och Nåde julets ammus (Troll-
" doms dryck.). Seem pag. 499.

"En Barnafödska blef gemenligen genom
"drömmas underättad af någon Död person om
"Barnets tillkommande namn. Den döde
"kettes då upp till Barnets lif. Skedde det
"icke genom drömmar, så måtte Fader eller
"vänder brudna derom, eller fråga en Näs-
"de om Barnets tillkommande namn.
"Jesfus pag. 173.

"Sedan Barnet var döpt af prästen,
"skulle det döpas om i Sarakka,
"och, så ett namn, som någon bland Barnets
"förfäder hade haft. Ett sådant namn
"fick Barnet hafva, till dess någon jukt-
"dom inträffade. då om döptes det åter
"med ett jakkalladt Sairwo-namma,
"en Lapp kunde således vara om döpt
"ja många gånger han varit jukt."
"Jesfus pag. 174.

"Desutom skulle de äfven Näide-döpa,
"och Sairwo-döpas, och dymedelst invigas
"till desas tjänst. Det första Döpet (i
"Sarakka) förrättades af en kvinna, som
"icke var Barnets Gummor, men ärendelösped.
"de det af moderns hustru, hvilken vid
"denna förrättning kallades Risern
"Edne; hon gaf med det gammal Barnet
"en Stejello, det är en mespings ring,
"plåt, spärne eller annat (af metall).
"Adla Namma döpet (Nynams döpet)

" förrättades alltid af en puffen, hvilken
" för denna förrättning kallades Laug
" Edne. Under hennes tillfyn värmdes
" förfst vattnet, hvareledes 2^{ne} Björk-
" quiften, den ena, som den var vuxen på
" trädet, den andra böjd som en ring.
" derpå tilltalade hon Barnet sålunda:
" Du skall blifva ja fruktbar, ja
" och stark, som den Björk, hvarest
" denne quiff är tagen. Därefter på
" stade hon en ring, eller plåt, eller
" ett bälte af silfver, eller en silfver
" späd, eller annat (af metall); vattnet;
" det som sålunda kallades i dopvatt-
" net kallades Namma-Skjello.
" Och dervid sade hon: När kallar
" jag Namma Skjello i vattnet, blif
" du (Barn) ja minande och herrligt,
" som detta Skjello är: derpå döpte
" hon Barnet och sade: jag döper dig i
" den dödes N. N. namn. Du skall
" njuta ifamma lycka och glädje, som
" denna döde har haft i världen. Till-
" slut sade Laug-Edne: Nu är du
" Nydöpt i den dödes Namn, ja ja,
" huru väl du dermed vill tröfva!"

" Jesu pag. 175. 176.

" Så snart förrättningen var slutad,
" såstades Namma Skjello på Barnet.

" Om det var ett goofe barn, gattes Namma
" Skjello på Armen, var det ett flicke barn,
" ja fästades Namma Skjello på broföt.
" Samma ring eller Skjello anfogs sedan
" som en helgedom och motte, aft mot för-
" härelse. Wit mognares älles, fästades
" gårfens Skjello på hans spatrinnua
" och gjorde der mycket gapu. Stundom
" värndes vattent. Blankeflurad Roppas
" föttel, hvori barnet äfven badades, och
" då behöfdes ingen annan namma
" Skjello, än denna (Roppas) eller mesfjans
" föttel, hvilken tillföll barnet. uten
" ofvannända flitnad mellan Same-
" dopet och Udda Namma- dopet,
" var det förnämligast, att i Same-
" namma- dopet invigdes barnet at
" Saraska, men i Udda namma-
" dopet at Sairo. vid båda dopen
" skulle man offer at Saraska
" äfven som at den döde, som utkalla-
" des i det barnet, nya namn). När
" en menniska jutenade, ja var nå-
" gon bland den jukes afledne fläg-
" tingar i Jaabma- aiins vredder-
" offer, att hans namn ike blifvit up-
" kalladt. Derfor borde den jukes döpas
" om, och få ett nytt namn offer döde
" som troddes vara vällande. till Sjukt-
" domer. Jesper pag. 47, 48, 49.

D. H. H.

Det ser ut, som Jesus skulle hafva varit
med hjälp vid dessa undöpnings, innan
han skrivit beskrifva alla sina omfän-
desbrev dervid. De dypiska namnen
som i föregående §. finnas anförda, tor-
de en af annan däfare, ville ja förstå
rade sig aforsatte. "Sairwo namma"
betyder Sairwos namn, eller ett namn för
de underjordiske, då Namet genom ett
"Sairwo" dop invigdes af de underjordiske.
Att "Näide" döpas, var det samma som
en invigning eller initiation till Troll-
karl. "Riifem-Edne", betyder aftäd-
nings moder, eller en moder, som aftlä-
det, af Finnska ordet "Riifua", aftläda,
och "riifeminen" aftlädande. "Laug-
Edne" Badmoder, en moder, eller kvinna,
som badar, tvättar. "Namma-Stejello"
Namn ring, Namn teken, Namn märke.
Jag skulle näro skrifva "Stejello";
men förmodligen var Jesus mening med
dette Stafningsfält ett förtydligande af
uttaleet, liksom i svensken ordet "Skel"
der te skulle kunna utbytas med j.
Ordet finns ikke något Lexicon, og jag
är heller ikke riktigt säker på ordets egent-
liga bemärkelse; "Same-namma", be-
tyder: Lappnamnet, eller det Namn,
som Lappen själv gaf. "Adda Nam-
ma": Det nya namnet. o. s. v.

man själva idén att döja och döja om
Barn, torde väl ingalunda vara Lapparnas eget
påfund; Både döpariet och omvändandet äro
Ursprungligen länta af Catholicismen.
Man vet icke heller något om detta
döpariet i den Svenske Lappmarken.
Samuel Rhen har väl utgjifvit för Scheffer,
"att Lapparne ofta byta om namn på
"sina Barn, och att om någon af deras
"förväntas dö, den de köpt älfror, nämna
"de för sin Barn efter den Jamna, äfven
"så berättas Torneus: "När ett pittebarn
"dör, vardas julen, så gifva det ett an-
"nat Namn, än det i christendomskatt
"hafres." Men ingendera har haft sig be-
"ränt om detta skedd genom omvändande.
Möjligt är, att det gik till, som Herper
utgjifvit, nämligen, att man lade en met-
"alls ring eller annat metallstycke i Barn-
"kitteln, och Denne Ring på denna sätt
"des på Barnet, såsom "Armet" hvilket
"blom i sin Resberisning ganska rika
"tejt anmärkt. Bloms Resa Sid. 182.

Man ser Lapparne ännu böra anse
mesings Ringar i sina Bälten, hvilket
föräldrarne sätta på sina Barn den
sna efter den andra, efter tilltagande
Ålder. Men ingen Lapp har för mig nå
minstone velat tillstå, att dessa Ringar
skulle vara anskade som motstånd
mot Trolldom eller förtrollning.

Det är icke ofannolikt, att de många
"maljer" (runda ihåliga knappar) med löfvade
och "Myrnor" (fem rektanglar och quadra-
ter) af silfver, hvilka quinnorna bära
på bröstet och på sina vännen, till-
kommit på samma sätt, då, efter Josefens
Ungift, sadane metallstycken voro flit-
ta barnens "Namma Spejells" som
fästades på bröstet vid eller efter Myr-
mannsdödet. Man vet icke ännu
hvorifran daggquinnorna fått. All-
den stas af sperminetty af silfver
som de bära på bröstet och i vännen.
S. 44.

Om offer åt Quotta, är redan hand-
lat i 1. Del. s. 174. Här kan tilläg-
gas följande: "Att Quotta, på de
vännen samma tid, (juktiden), många
"Näsvor ryfvor, eller små brätter af Näsvor
"gjorde, op i höga brän, hvilka brän
"äro mäss på 2 ne fidor täljde af Kopale
"Uti dessa ryfvor lägga de ett stycke af
"all den mat, som de äta vid Juktasten
"och Juktningen, hvilket ej är kött,
"utan gemenligen ost och mjölk eller
"och fisk. Näsvor de mjölk, på gö-
"ra de en kaka, om en riksdalers
"storlek, den de fylla med letet

- "mjölke af ost, samt speke på glöden; Saus-
 "na skal kläggas de rika en af de om-
 "tatta köttet; hvilken brädd ²trä-
 "spjäl är stekt om en half aln lång
 "gjorde som spador. Detta bli öfverlagt
 "bredvid köjan, hvoreff det ock vardes
 "gittandes, hvilket tillika med de öfriga
 "mjöror, i hvilka deras afrestesvor blif-
 "va förvarade, äro deffinerade så den
 "som omtalte Quotta. Höff. S. 16.

"De Lapparne offrade åt Älten, togo de
 "gruffor af fjället, (se Riedermuor). Jesu
 pag. 447. S. 46.

Det är ingen bland de äldre författarne,
 som observerat om¹⁶ att hvilka Gudomligheters
 Svarta Kreatur skulle offeras. Men om
 den berättelse, som är författad af Rosen-
 vinge (se förord till denna del) äro någon
 grund, att Lapparne köpte Svarta Kreatur,
 hvilka de använde till offer, så förmodar
 jag att Quotta var den Gudomlighet, som
 mest troddes tycka om den Svarta färgen
 på offerdjuret.

Rosenvinge, om hvilken jag nämnde några
 ord i början af denna del, yttrar sig sålunda.
 (Bredspilken, 5de Årgång, N° 95-96.)

"Imod den tid, de (Lapparne) om köttet
 "skulle bringe deras Årensodrig till-
 "bage till de Svartas grändar, infinde

" de fig. i bygden, og byde en overstreven
" pris paa yorte faar, Geder, Katte,
" Haner, kort alle slags tame Kreatur,
" dem de anvandt till offeringer, och i
" det yammere de begive sig till fjelds,
" binde fast i Bjergkløfter och hulor
" till ett måaltid för deres Oclin, som
" de mene, att försone, till at ledsage
" dem vel paa reisen; og naar de nå-
" ste aar komme tilbage, og finde i be-
" hold dette offer, holde de det för
" ett godt tegn till lykke. - I den
" seneste tid, da man bragt. erfaring
" om henfigten og disse Kreaturens
" anvendelse, faa de dem fjelden till
" köbs. - For opdagede en Normand
" af Ofotens Sogn, för nogle aar
" siden Lappernes kemmelighet. En
" Svenske Lapp kom till ham, för att
" köbe ett stort Kreatur, och iför
" faldt hans öine paa en stort malke-
" koe, den Bonden ikke vilde miste;
" men da Lappen onfider böd ham
" 12 daler i Svenske Specier, som var
" over det dobbelte imod, hvad en koe
" koster paa köpen tid, tog han med
" dette fördelagtige bud. - Høndelssvis
" gaar Bonden to dage efter ett styk-
" ke op till fjelds, att hugge Jern-

men Undervejs og i nærheden af en dal
hører han lyden af en koe; han nær-
mer sig, og finder sin egen koe bun-
den fast ved en pille og vansmög-
tet af spunser, bringer den hjem og tier.
Aaret efter, kom samme Lapp igen,
kjøbte samme koe igen for 12 daler
og begaf sig til fjelds. Bonden søger
paa, finder sin koe i samme stilling,
og paa samme sted, som aaret før,
og bringer den uskadt hjem. Denne
negociation hørte dermed da Lappen
paa sidste reise blev forvildet i
Snefoget paa fjeldet, og ombestod!!
Denne hændelse skulle hafve
tilvirket sig paa 1790 talet. men Pro-
fessoren Deimboll har redan tilvirket
författaren, (Svensk Historisk Proschevian-
ge) i samma Tidsskrift, och visat, att
Lapparne paa 1790 talet möjligen
kunde hafva så mycket kvar af deras
fordna Afguder, och denna Professoren
Deimbolls åsigt måtte afren jag biträ-
da, så mycket bättre, som det vid
nu vorande förhållande mellan Lapparna
och Nybyggarna, omöjligen kunnat
blifva obekant i Svenska Lapp-
märken, om icke beligen ett så groft

Afguderne paa det samme for mere var til.
Ofotens, Sotens og Beligens angafærligens
midt omok Gellerens, og det skulle jale-
des hafve været en Gellerens klapp, for
skulle hafve sigt den Svarte Fens;
men skure den saa pedandomen vara
de næsten længst i Gellerens, hvor
Ammu den nitilke Hylfron hade det gø-
ra med rana Rednings på 1740-50-
talet; og skure Gellerens klappene em-
ne ero næsten de mest ukjendte i hele
Svenske klappemarken, ja var det an-
dæ næsten for Crast, hvad for berettes
af Rosvillinge, og det faarnt afgude-
ri skulle for sigt at ikke kunne
hållas ja nemlig, att man ikke på
Svenske sidan bifjältra Gellerens
Soten paalet på båtene underättelja
derom.

Skvad för försigtigt angas Ros-
villinges Ungift, att klappene begär-
ligt höra Svarta Kreatur i Norr-
lge, för sin de begifra sig till baks
till Svenske sidan; ja är detta visser-
ligen sant, och en rim ämne. Men
desse Kreatur höras, af klappene
ikke, för att affras at deras Afgu-
das, ritan för de Svarta Finnes, skult;
omdan det är ett med hos klappene
i dulea klappemark, samt afven i
Pitea klappemark, att Ranta Ros Fin-
neljone med bren af Svarta Fän
eller Gelfäimvi; det synes dem opas-

gode att kanta, den märkes Reussinus
jälfr med hvitt bren; og dette är egentliga
anledningur hvarjone Svarta far og gitter
äro ja, begäriga; de anse det deponera
förnamligone, att köpa. Prenter alle fran-
de, omedelb kottet af far og get anse jagom
välmateligone ab. det vanliga Reuskottet
hvaran alle ja. rötek ja, eller get kott vä-
ligon jättes fram för bättat frammanne.
S. 47.

Om offer åt den ja kallade "Joulä-
Herra" (Julheron) har Schæffer fått följande
Uppgift af Samuel Paken: "Prædie festum
"Juliorum, quod nativitas Christi alij
"vocatur in quo festo die, propis phio-
"Jun faciunt sacrificium in Ho-
"norem refumve Circumerrantis
"turbo Julis, quam vagari tunc
"existimant per sylvas et montes;
"in his vicinas, isto modo. Prædie
"festum natalitiorum jejunare
"ferre solent, vel potius abstinere
"ab omni epu Carnium, de ceteris
"vero cibis, quos edunt, sumere
"particulam et diligenter serva-
"re. Idem faciunt isto festo die,
"quo dant operam, ut laetissime
"vivant. Particulas ita per bi-
"duum servatas, conpiciunt in

Arceulam ex cortice betulinis factam,
specie navigii, cum velis remis-
que, infunduntque aliquid adipis ex
jure. Id deinde navigium, plenum
ipsis fructibus, suspendunt in arbo-
re post legumium suum, unius
teti jactus, praeis distans, pro Gir-
cumerrante, tum in aëre, per syl-
vas montesque, turba sine multitudi-
ne Indiorum! Schef. pag. 118.

Högström berättas följande sak till
Annorunda!! Att ena af den fö-
 kallade Gubbens prägar offer för
" Sjöpp eller batos, befynnerligen en-
" der något gjordt koste, därpå för
" jag sett flera prof. Dessa batos om
" i quarters eller högt af Alu längd,
" hafva varit tillhöfne med yxa af
" funträd med enafes eti, samt på
" af des korofade, och med reublas.
" öfverstrubene. Sådana batos göra
" alle ~~göra~~ gementligen färdige till
" des tiden de präga fina offer. De
" nar till Gubbens om de Skola en-
" der prästande, med blod bespråkay.
" De jag sett, swafva dess högt upfat-
" te ett flera Gubnar, dock ej kan
" i quiden betain liggande på några

"af Gamna granar i kyrkordet quiffas,
 "var andes äfron hjälpa granarne kort
 "fäde här vid der, samt att godt flykte
 "opp med blod äpresstrubene" Höjff.
 Cap. II. S. 19. - Höjffören har ikke fått reda
 på ord-faken till dessa båtens fabricer-
 runde, eller hvad som dennes skulle af-
 bildas; men Höjffören Scheffer tror, att
 de Chriftna förfä Kommit till daggor-
 ne med frepp, af att karyone göra
 dessa frepp till en aminnele dery.

Detta är likväl blott en gifning af Scheffer.
 Mig synes både Skeppbyggenet med Gulbe-
 fanit Juklafolket m.m. vara ländt.

"vid Gulmånen, (Bispe mans) ny tändning
 "Vågade ingas quinna pinna, spelles någon
 "man företaga något arbete, som försälsade
 "bulla, af när månen föfta gångevägik
 "opp hängdes en ring i Rätareppan
 "(rökhålet), quom hvilken månen skulle
 "spulle inbränga" Jafur pag. 81.

S. 48.

Det hufvudsakligaste af offer därän finna
 nu i föregående S. S. anförs. De båtstrände
 som ikke kunnat hänföras till någon visse
 domlighet, miste jag här bitaga.
 "Utom de offer till hvidka Lajjama fin-
 "na jag ärligen förpliktades, har jag finnet
 "att de offer, som man gör för nöds skull,

11 och under något löfte, falla honom in-
11 der tiden något krossamman. Ty om
11 Folk eller deras kreatur blifva sjuka
11 och vantrivas, eller orki om ej ett något
11 vidrigt möter dem: så göra de löfte
11 att ten vis Gud' den de antingen hjäl-
11 ve hafva bästa förtröende till, eller
11 den deras Frumma pekars på) eller
11 ock flere tillika, att offra det eller
11 det, om de vinna sin onskan och und-
11 vika det onda. - Det, som de i ringare
11 mål lofva, till. ex. om en Ren sjuke-
11 nar eller vantrives plägar ej gerna
11 sträcka sig längre än till horn och
11 ben af Renar. Till exempel när en
11 Ren sjuknar, så gör Lappan löfte,
11 att om han kommer sig före igen
11 och lefver, vill han en viss tid bygga
11 honom, samt ej bugga junder, eller
11 låta förkomma något ben, utan
11 Allhjämnans förvara åt den Guden,
11 som han gör löfte åt, och som han
11 menar skall kunna hjälpa sig, & was
11 Lappan själunda lofvet håller han
11 troligt, och då han flyter en sådan
11 ren, bugger han ikke ett ben jün-
11 der, utan delar honom led från led,
11 samt förvara benen. Om en hund
11 råker draga bort något der af,
11 så måste han fatta lifvid till,

" och men offeras ett af hundens ben i stället
Högfr. S. 13. Såsom en förskjutning af detta
offrande, som skedd efter föregång af löfte
plagas, darran nu löfra offer af kyr-
kor, när man är spadd i någon nöd; hvarom
redan (i 1. Del. S. 64.) är nämnt.

§. 49.

" Man trodde att Offren misshandlade
" Gudarne, om ikke alla, vid fädernes bög-
" tider, från gammalt lärde Ceremonies,
" iagt tagor, till punkt och prikel; de fösa
" måtte Barnen undervisas af Näiden
" uti all, som borde till offerlysten?
" Jesen. pag. 59.

" Passé varelse (heliga Berg) hållosi
" vordnad. Lapparne gjorde der bönes och
" Rånfall; de befäkte desja heliga ställen
" Arligen, om om ^{icke} lätts offrade, så röskade
" vid de fönt aff, alle beisen. De ville
" ikke bo i grannskapet af Passé
" Varelse, for att ikke oroa med Barnstrik
" och annat buller. Under förbifarten
" nära ett fädant berg tänds de sig
" ike någon förm, ty det hölls för sig
" vordnad och vankelgante af Gudom.
" De vågade ikke tala högt i grann-
" skapet af ett fädant berg, ikke spjota

"en fogel eller annat djur; Om de hade
"blåa kläder på sig, ja klärde de af sig de
"till dess de kommit förbi det helgade rui-
"mek!" deom sid. 443. Samme författaren
uppräknas en hel hög sådana heliga Drog, klyp-
por, Svärs m.m. som funnos i femmanaken.
Där bland förekomma flere ställen, som stå
Namn af "Seite" provat utom kan fluta,
att denna Gudomlighet varit allment
dyrkad i femmanaken.

S. 40.

Såsom belysning till offerlären, kan man
här placera några ~~de~~ vidspantliga bråk,
som varit föranledde af depremas fö-
refällning om det Gudomliga och öfversen-
teliga, men hvilket icke skunnat utrymmas
uti föregående S. S.

"När kvinnorna undergingo sin månads
"rening, måtte de afläggja krage och bätte
"för Säraktkas skull." Jesper, pag. 78.

"När kvinnan, månadsrening var
"öfverflöden, tvättade hon sig i kufund
"med vatten i en kittel, och skruade
"den samma med mjöl, samt bakade
"en kaka deraf, hvilken endast
"kvinnor fingo äta. - Efter Cos-
"cubitus gaf kvinnan bakt på en
"stjerna nära månens. Om den
"var längre eller fjernare derifrån
"så flutade hon deraf, om föfret
"pulle födas med lif. . .
"Man fick ej påstå en gva i det

"tus, der en hofvande quinnu var.

"En. Barnfängs quinnu fink ej hofvandenä.

"gon Kentet. Gå fina kläder, hon fink
"fink flytta från det, rum der hon.

"förf. Läst. sig för att hon tillförfenat.

"De kläder hon haft under förfeliv, för-

"Käppade hon sedan. Ju. La. i. the Barnet
"därde, detta tydeligare blev det!"

Leem pag. 494.

"Quinnorna fingo ej äta hofvandel på

"Renen. Om en rum eller quinnu hade

"Peränpa i någon del af Propren, ville

"de ej äta det motparande stället på

"Renen" Leem. pag. 500. (Om jag ikke bedri-

ger mig, läses det vara många flera delar

af ren, som quinnan ikke fink äta, men

da man kan seare ikke vet grunden till detta

erhål, så är det föga värdt att skriva bort

rummet med upräkneliga af en hofv. föräkt

fulla bruk).

Det af Leem ofran anförda märket på spin-

nornas ställning hos och en äfren upgifvits

Högstäm. Schef. pag. 296. Höf. C. 10:12.

S. 51.

"Vid upkomsten hofv. äns fink, flytta

"Lapparne bort ifrån stället, (der stället

"högst upkom) omedan de trodde att hofv.

"stället hade uti. sig någon förbergad orule

"till den sjuktomna sjukdomen." Leem. pag. 500.

"De inbillade sig, att en Varg kunde för-

"trolla en bössa, att den ej gillt rätt." Höf. C. 504.

"Hästen af Vargen skall ikke vara föregid
af Vargen utan af den onde. Höf. C.

"Att. Leka med Elden, skulle hafva det till
"följd, att deras Benkalfvar blefvo blinde."
Decem. pag. 504.

"Om en droppa smjölts af Rentorn, jufv
"föll i Elden, skulle all Rentor få om
"i jufvorn. Dets. Loff. Journal. 2. pag. 742

Om man kastar in puggar ved, med
smalare eller toppändan, förut. Skola
Rentornas kalfvar födas bakenfräm.

"För Barn affrades en gräsa, medan
"de annu voro i moderlifvet; När barn
"nes föddes affrades en hund, och när
"Barnet var födt, affrades ett djur,
"som nedgräffdes i jorden med en huf-
"va på hufvudet." Decem. pag. 428.

När man badar sig en kallkälla för
elakartad febb, bör man lägga en knapp
nål eller liten pennning i samma källa
Såsom offer åt Källans genius. Detta
är finsknes tro på Torneå Elf.

§ 2.

Sympathi Curer. Det för hufvudvärk. man
tar en goda frön, en Mopsbevätt källa,
och spryker ängigtel sabata med där, på bo-
ter, hufvudvärk. Uygiftet duggvinn-
na i Gitea tappmark.
Det för Tandvärk. Från Norra sidan
af en gran löp, en språn; ur denna
språn läs, en flisa, så pass för, som en
nat, hufvudvärk. Sedan fatt-
ter man in samma flisa i samma språn,

af spännew inpasjas ätes. Jamme fjällning
i Gransen: därmed betas tandverken. Uggift
af jamina quinna.

Bot för halsoflepp. Enda eller ätsta
dottern, Skoko, fattas värmt för ett
invept i ett linne sig ligger på halsoflepp,
betas fjällningen, om det är en Karl. As-
det quinna, ja tages ätsta eller enda
sonen, Skoko, kvamed förfaren på jam-
ma fätt. id.

Bot för locala fjällnader. Ätsta meo-
ran Kidna, det är: yttersta epidermi
af 9 sorten, bråd lägges på fjällnaden,
deraf skall fjällnaden gå äfves. id.

id. Om den som har tandverk, betas
tanderna med en Björn tungast (penis
urpus) ja skall tandverken gå äfves.

ett bota reform. Man far med en nål-
udd rundt omkring reformen, eller med en
bränd brödbit; dertill skall man också läsa
och spotta; man hvad som läses är mig obe-
kand.

ett få en böld, att gå till bates: ett fram-
ma blod, m. m. för quinn. läsning och
spottning samt tummens påläggande eller
tryckning, man hvad som läses ved jag inte,
ty, om jag också någon gång i min bar-
dom sett fädane iinde kunde, har jag dock
inte fått veta innehållet af läsningen
jhelles har jag velat läsa konstiga.

Lapparnes vidskedliga (vid Björnfängsten)
 för i nämnde sammanhang med offerläran,
 och torde därför böra bifogas här. Utom an-
 dra Författare har i synnerhet Pehr Fjell-
 ström gifvit en utförlig berättelse där om. Den
 är utvånadsvärde, och intressanta läraner var.
 Pöffer och ~~Anders~~ Pöffer i dyktelse af
 Umeå Lappmark. Har på afvärfatt de
 flesta Christendoms Böcker på Lappiska, och
 hans afhandling om Björnfängsten, är
 tryckt i Stockholm 1755. Jag tillåter mig
 häraf göra några utdrag, samt bifoga
 de af några andra Författares berättel-
 ser i samma Amne.

Sedan Författaren förutspäkat några under-
 rättelser om Björnens Naturalhistoria, samt
 de i Lappmarkens brukliga sättet att fanga
 honom. Hvaribland dem, vis "olligen mestkvädi-
 ga Urgriften, af följande: "att ingen föll
 någon Björngona, som kast utgas gues
 i lifvet; ty ja mest hon för kunnige
 om folk, kastar hon sitt alster af
 sig, antigen det är af fjörre eller mindre
 väck, samt äter det själv upp." (pag. 8). -
 Omför han Samuel Ahrens uttöft hos Schaf-
 hatt den Lappen, som ringat Björnen, be-
 klar tillhopa närmaste af Njäten och väv-
 nema, när Björnen skall fangas, ja
 som till ett stort Gafabud: "det de leta
 på på Frankmann om Björnen, till
 men Pehr Fjellström anmärker, att

Trumningän ike var brutelig mera i hang
tid. Detta hindrar ike, att Trumningän
för Björnen, kunde vara brutelig 50-60 år des-
förut, da Scheffer Skref. Hög. Anser väl
trumningän hafva varit utan undantag, sedan
Björnen var ringad: "ty om spåtrumningän,
" skulle gifva tillkännan Björnen tillhåll
" ja kunde detta på, utan att Björnen blefve
" ringad." Men det förhåller sig ike således
ja, ty fastän Björnen är ringad, ja återfår
änna mycket, innan Björnen, till kan up-
räknas kunnat ringas, och det var för denna
som Lappens senaste rådfråga Trumningens
orokel.

Armoden. Till de kåfars tjurf, som ike
hafva något begrepp om, kunnat Björnen
fangas i den skandinaviska Norden, torde det
vara nödigt, att föreläsa, hvad som menas
med Björnen ringande. Björnen, är jämbe-
kanhär att sadant djur, som ike behöfves
någon föda om vintern, utan ligger i Tila
och suger på sina Rammar. Om hösten pläga
gamla och förfilbetiga Björnar gå i sitt Solejs-
nan snö faller; men då det likväl stundom
händes, att Björnen blir öfver raspad af
Snö, innan han kunnat krypa in i sitt vintars
läge, pläga Björnjägarna i Norden följa upp
hans spår; och står da på spårar, att
Björnen ike går långt inuti, innan han
läggs sig, följa de ike spårar vidrån, utan
gå rikt omkring det Berg eller den

trakt, hvoreff de förmoda, att Björnen äro-
 nas benade till Fide. Om Jägaren nu, sedan han
 gått ett slag rundt omkring, finner, att Björ-
 nen icke gått utom denna Ring, så gör han
 ännu en Cirkel rundt omkring den samma trak-
 ten. men denna inre Cirkelen, diameters, är
 vida kortare än den förfäta Cirkelen. och
 om den förfäta Cirkelen, diameters, var till ex-
 em. half mil, och den inre Cirkelen, diameters,
 var fjärdels mil, så kan Jägaren ännu gå
 ett kvart rundt omkring denna trakt, an-
 da till dess Björnen, förmodade Fide blis
 inne stulet innom en träng Cirkel, hvars
 diameter kan utgå till pass 3 1/2
 mil, 2-dels mil eller 1/8 del, mil o. s. v. Detta
 kallas, att krorfas eller ringa Björnen.
 Jägaren tar då höga märken af Stället,
 och länkar Björnen i fred till dess mera
 frö faller; så kan han finna gynn Björ-
 nen på Skarpidor, afwon om Björnen
 skulle flippa ut från Fide, innan han
 blis lodad. S. 54

Fjellström anmärker vidare, att Lapparne icke
 benämna Björnen med dess rätta Namn, när de
 äro tvärla på Björnjagt, utom de bruka fär-
 spilla myssiffes ord, för att beteckna Björnen
 fjell och allt, som med honom, hade Nagor gemen
 "flag." De hafva bevis, Björnen ja fler äro, ja-
 som ett djur, det de hålla för icke heligaste,
 därför kan och kallas Passe vaijje, (ett
 "heligt Villebråd"); Duoldekats (Lilla Backeman-
 nen); Duolda-pädage (Backgubben);

Muodd-Aja / Baekfarfar; Muoddosjek /
(Bäckstorf efter Tjellström), rectius: Briodd-
ussek / (Bäckstorf) item Muodd-tjuobboi
(Berg-groda) rectius Baek-groda; ruemsek,
(rectius rumsek) att ibland Björnen myslig
namn, som Tjellström ikke kunnat afstjätta, och
ordet finnes ikke heller i Lappiska deliken, men torde
vara närmast bekräftadt i ett finska ordet Rumi-
se, farfar, tropp, bäso, med afseende på Björnen
egenskap att bädda under sig allehanda smalka
ifrån skogen; Sarfok, Mossjamlaren, i an-
ledning af Björnen, egenskap, att jamla, Björn
Mossa (Polyptrichum commune Lin), hvoraf han
tillredes sig en mjukt bädd o. s. v. I dem tilläggas
"Björn namna de ikke med des rätta namn"

"Svuowtja, på det han ej må skada deras
"Boskap utan de kalla honom Muodd-Aja"

"Belsfarfar" Lem. pag. 502. I detta Lappiska
kallas Björnen "Muoddetkis" den benämnade
Gömal hane kallas i jägarspråket "Anak,"
honan kallas "estev," en unge, som mo-
den ikke låter de mera, kallas "Abmek"
den juffva, medan Björnhonan afonger
ungarne, derigenom, att hon får och juffva
den. blott S. 55.

men ikke Björnen själv blef hedrad med skän-
skatta bevis-titlar, man hade: och för Björn
jagten bildat ett eget jägarspråk, hvilket andst
öfrade Björnjagare nyttjade och förtjodo. Se,
till ex. anmärker Tjellström, att Björnjag-
aren, som ännars kalle "Juovikem."

Källan i Björnjägar språket "Siggern".
Öra, i vanliga språket "pelje", i Björnjä-
gar språket "cauras". Oga, "galme" i Björn-
jägar språket "nappe". Stennet "nakke"
i Björnjägar språket "latek". Hjerta, "vai-
mo", i Björnjägar språket "jalos" o. s. v. Detta
Björnjägar språk låter för de oinvidiga, som
Arabiska, och ja kunnig Fjellström var i dag-
språk har han dock inte kunnat äfverfatta
en enda ord af Björnjägar språket. Det
är dock ^{inte} godt, att äfverfatta ett nydiktat
språk, som hvarken har etymologi eller sym-
tix, det är endast bevis på uppfinnaren fint-
lighet. I som märkes äfven det samma
som Fjellström, att dagpråket borde ett
färdigt för andra obegripelig språk,
när de voro på Björnjägar. Ja till. ex. att
på Björnjägar språket hette det "quorde-
flam", tyvärr men kan finna, att dagpråket
Björnjägar språket var ett rikligt "abaka-
dabra", hvilket troligen ingen annan än
gamla och äfvade Björnjägare förtodo.

S. 56.

Skade detta Björnjägar språk jämte alla to-
liga uttag, som dagpråket hade för sig
på Björnjägar, skola, enligt dagpråket.
egen berättelse hafva sin Ursprung

från följande historia, hvilken Lapparne i
Lijekjale berättat för Tjellbrönn. (sid. 17).

- "Tre Bröder hade en enda hustru, hvilken
"hatades af sina Bröder, att hon nödfalld,
"taga sin tillflykt i vildd marken, da
"hon uttröttes ändteligen räkas på att
"Björnkide, dit hon tog sig att hvila. Till
"samma tide Kommer också Björn, hvil-
"ken efter Närmare betänkslyse tagas hen
"ne till hustru, och after med henne en Son.
"Efter Någon tid, sedan Björnen blifvit gam-
"mal, och Sonen Upväxt, skall Björn haf-
"va jagt till sin hustru, att han för äldes-
"dom, spelt, ej längre kunde lefva, ville
"derföre gå ut på första frö om köffen,
"att hennes tre bröder kunde se fjors efter
"honon, och jätades ringa och döda honon.
"Ehuruval hans hustru fötete detta på det
"köfta att hindra, lät Björnen sig döda
"ej öfvertala, ritan gjorde som han jagt;
"att de tre Bröder kunde af hans fjors
"honon omringa. Närpå befaller Björnen,
"att ett stycke mesjing skulle fastas i hans
"panna, till att teka, att han både kunde
"igen kännas från Andra Björnen, såsom också,
"att hans egen Son, som också en var gång
"ifran honon, ej snätte honom döda.
"Sedan en djup frö fallen var, följas de 3 Brö-
"derna, att falla denna Björnen, som
"de tillförene ringat. Då frågas Björn

sin hustru, om alla 4 bröderna varit
hemme lika sättes. Kvartie som fröre
de, att de tvänne äldre varit hemma från
ore, men den yngste ingick sällna.

När då dessa bröder kom till Björnvidet
springas Björn ut, och öfverfaller den äld-
sta Brodern, biter och färs honom gånge
illa, då Björnen öfrad går fram dögäli i fite
ide igår. När den andra Brodern kommes,
lojes Björnen och anol honom, och färdas
honom grä lika gätt. Den den fjorra, och
går jä i i fite både ligar. Sedan befaller
hans sin hustru, att fatten jag om lifret. Sa-
dan hon det gjort, går man på två fötter,
bärandes henne ut ur fite både; hon befaller
jä sin yngsta Broder skjuta honom, hvil-
ket också skedd.

Den samtliga hustrun gädder sig om att flytta
den från, öfverstalles för ansigte, såsom dender ej
hade hjerta att se, det Björn blev spanten
och skulle nu flås. Flyttar dock med ena ö-
gat den på. Härpå skall sedan den yden vara
kommen, att intet quinsfolk för se Björnen eller
Björnkarlone, utan allensst med förtänt
ansigte, och genom en excojingo ring. Hvarom
redan före berättas, skall.

Sedan nu de tre bröderna hade fått
Björnen, samt allt köttet var lagat i kätter
en, att Rokas, kommes i ören, för kvittan

de berättar, att de flutit ett underligt djur, som
kunde ett mycket besvärligt i pannen. Denne
jäger, det det är hans fader, som med
de ydarn besvärligt blifvit tillrädd, och påstod
därför liden lott: Björnen med dem.
När de flutit ut till stället, hotas faren
dem, om de ej vilja gifva honom lott,
skulle han väcka upp sin Fader; tagas
jä. ett spö, med hvilket han för på ku-
den sågas. Min fader, stalt upp. min
fader stalt upp. Derpå begynner skottet
kitteln ja häftigt kollar, att det syntes
jägarn ville det springa upp, hvar af de
brödskandens att gifva honom liden lott
med sig. Hvaraf häres den faden var
kommen, (om ja för, som ~~de~~ Scheffers
berättar) När Björn är färd, draga de
honom strack attas fullt upp, och på honom
med vid eller mjölka spön. Af dem
Björnen giann ^{hundra} besvärligt, skall ut det best
fitt utspön, att förval Björnen liden
sjelfre, som med redde, som vid Björns
unge bruka, måste med besvärligt
och ringas besvärligt. S. 57.

Fjälstämman nämnes vidare, att Björnen
skulle få jagas hafva underkastat sin brödar
alla Cerevisier, som borde iagtagas vid Björns
jagten, samt att de i annat fall icke kunde
blifva ett så grynigt djur öfvermåttigt.

Enligt Samuel Pihens och den anonymes
Uppgiftes hos Schaffer, borde den gå främst, för
ringat Björnen, dernäst Trumflågaren, som
enligt Trumman anvisning skulle biträda
till Björnens kides Uppträdande; näst komms
i ordningen borde den Käckaste Jägaren
gå, som skulle gifva Björnen följande beg-
get o. s. v. Den som gick främst, hade en
Käpp eller ett Jäs i sin hand med en Messings-
ring i ändan. Schaf. pag. 272; berättigast af
Fjellström sid. 9.

"När Björn är fädd, draga ^{de} honom straxt
"Uter till läger, och gå honom med ris eller
"mjölka spö; deraf ordjeräkter: "När Björn
"med ris". Samuel Pihens, hos Schaf. pag. 277.
Fjellström, sid. 19. Högst. S. 11. 42.

"När Björn är döden, Uppstamma Björn
"jägarna an fang, och den som bär för det med sin
"gh, är Chapellmeffare, (dirigerar musiken).
"Sången börjas med dessa ord: teitulis quorre
"J kkada (thekamis) fabbi jala Saeti. Sacke
"fägelte gode! (Du) ej flada / gjort / åt staf och
"Sjunt. Anonymus. hos ~~Sam~~ Schaffer.

Ommanen. Det händer ofta, att Björnen med
"Ramen flås hafven ur Björnjägarne, och
"kvilket är ett näst olyckligt tag, ty Björn-
"jägaren blir derigenom varelös. i affeende
"hörja börjades Björnvisan med öfver påförda
"ord. Den seden, att flå ~~de~~ den dödade Björn
"med ris, menas fjellström ha vara tagen
"af den förest af förda berättelsen, att

"Björnens Jon slog på Björntrudens med ett
"Spö!"

S. 98.

"Ja snart Björnen är fäld, spjuta alla de
Jon varit med, sina spidos öfver Björnen, till be-
vis, att de honom öfvervunnit, såsom och der-
före, om de det ej göra, är fruktan att Björn
en annan gång, blis dem ja närstående, att han
löper öfver deras spidos. Sedan vrides en vidja,
hvilken såsom en ring fättes på Björnens nedre
käfft: deri bindes den förnämpta Björntrolden
bätte, derpå han rycker i gängen, frångån-
des med besynnerlig ton och ord, "Att skall
blifvit öfverman". Somlige taga och spjutet
och föra det tre gånger af och till om Björn,
med samma fang och samma affilake. Sedan
öfverstärkes Björnen med granris, och blis ja
ligande till andra dagen, om han all vore ja
nära deras kemvitt, att han samma dag
kunde skeffas han och blifva fladd." Sjölöfning
fd. 16, 84.

"När de då komma ja nära sina kemvitt,
att de kunna höra, begynna de med en fi-
den vid detta tillfälle (brökligt fang, att
de kemmaverande kunna förtja, att Björ-
nen är fäld. Då kläda sig alla kvinno-
språk: sina bätta högtids kläder, och sig för-
skrud, över på öfver kvinnorna besvara
anämmande fang, bevältkommande både
fågarna och Björnen, som fäld är. En sådan
fång kallas "fides" lat. Den bland fågarna,
som varit kufvutman, vrides en rijkte vidja,
och gös på änden en ring. Denna vidja käl-
las "Söive riste", med den klar han ritas
på Råjan i gängen midt för dören, och fåges.
"Söive alma" (Söives man) om det är en
kanbjörn, som är fäld; men är det Björnen

kona, som är drögen, så jag, kan: Söive reit.
 (Söives dotter). Iombågs tillägga sedan Björn-
 Karlen och dess hustru detta stamn: Fjellström
 sid. 17.
 I stumarku. kvarten "Side" eller "Söive" för-
 kommes i något mån; men jag skulle förmoda
 att "Side" är ett Sörlandsiskt uttal af Seide, äfven
 som "Söive" torde vara det samma som "Saiwa"
 hvaras "Sides" låt skulle betyda en tårnfä-
 gels jag Gudor. Seite till år; "Söive alma
 och "Söive reit" äfven Björnen, peliga Natus
 Jägen härstamma från Saiwo; Söive alma
 är man ifrån Saiwo, och Söive reit, en
 jungfru från Saiwo: d. v. den underjordiska man-
 nen, den underjordiska dottern. Björnen trod-
 des också framför allt få öga och få nytt lif
 i Saiwo, i äfven de hvar på den dödade Björ-
 nen i Björnjägarspråket för blomeringas fi-
 beta "Saiwo alma" Saiwo reid."

S. 99.

Efter detta förberedande Ceremonie pågår Fjell-
 ström "Stiga alla Björnjägarna in i katan,
 liksom genom den vanliga dörren, utan genom
 "Påstjo raige", och genom samma hål, skulle
 äfven alla hundra, som varit med på jagten,
 släppas in. Sjunfolken, som nu fäto i sina
 silfverskendar och krigets dräpter, äfven täckte alla
 på en gång sin ansikten med ett tårnfä-
 mar, linne eller kläder. När de skulle gå på
 Björnkarlarna, sprätte det silke med upstäkt
 ansikte, utan de toga hvarandra en mesjingo
 ring, och hälls den för ena ögat, och gloriade
 eller spåttade genom den, samt spottade

i det Gamme Björnjägarne i anfyktet med taggad
allabark, hvar med vapen bundne, som varit
inad på jagten spelle rödfägar. Först hade
afven quinnorna hjälpa fägar af korpel sig
hjälpa, med allabark, lag.

Efter denna trottändelse pryda karlarna quin-
norna alla karlarna med ertings ringar af
länker af mesings tråd, fästade på bräder, som de
binda på jägarnes hallo, samt ~~binda~~ på
sina handar de öra benet. Detta allt kalle
"Katte". Björnjägarne frar, som inte är i karlarnas
epeller kan jag näta ordets betydelse, så som vilka detta
ord nu har afseende på hvad som fruktad
för berättas om förbudet för Björnjägarne, ^{att} de
samla med sina ^{händer} för att de
betyder "Katte" ^{eller} "Lag". ^{att} de fall
kunde med mesings ringar af
karlarnas likhet med hvad som mesings tråd,
rättad om affemannen. (S. 107).

"Då fränämde vidna vidjon lammene
till Söveneit som fränämte Björnjägarne,
hvar vilken som förvaras i ett linne beläda,
till de som Björnfransen blir tebrad."
"Sedan allt detta blifvit förrättat, frans
bäres med den bästa, som efter deras smak
är den delicatesse. Björnkarlarna prisa
för sig själva, af quinnornas för sig själva.
Sedan blir ej något vidare föruttagit den
dagen; utan alla lägga sig att hvila, hvar af
och, med den prydnung som fått. Dock lägga
de då ej tillförmån med sina knappar, utan
hvar för sig, som sker i rätter å rad. Schepes
jägar, att ingen daggs nu komma till sin knapp
på tre dagar, och den, som har spödet och

ringar (d. v. f. där som ringas Björnen) på ika kan
man till sin kuffen på 4 dygn. Sjellfrön. sid.
18. 19. " 8. 60.

Den andra dagen göres anstalt till
Björnen hemförändel, som sker på det följande,
att jämlika af Björnkosterna blifva framman
för att förbereda en ny kaja såsom ett flöjst
af klufna bräder, som betäckes med gräs.
Denne Kaja kallas "Quertek." De öfriga
jagarna föra hem Björnen, dock måste afven
den ras, som skal krasa Björnen, bestrykas
med mässingsringar, och kläd på träd förtade,
hvilken prydnad bindas om renen hals.
På de kallomna fjungar quinorna: Säll
du, som bär en fadren prydnad. Scheffers jä-
gar, att Männene fjunga på vägen när de
föra Björn hem! "i påka talkes ad sig
i påka talkes faronis!" G. slakt
vader han får, ej slakt väder med sig / föra.
Sjellfrön sid. 19.

Samuel Rhen har utgifvit en annan Uplaga
af den fäng, som fängs, när Björnen förles
hem. men har berättat omfört de tygister
orden, utan andaff bifogad en ifversättning
hvilken lyder sålunda: "Deretter böja de med
"tröjt fjunga Björnvisan, som efter dery
"tungor tal ja lyder: att de tacka Gud, som
"Kreaturen dem till gods spegat hafnes:
"och behogat gifva dem frim odighet och
"inert, att färdent gryn och smygtigt djur
"öfverinna!"
Dett är skada, att Författarna ika kom-
nad på: nära på fjelfva orden, som nyttjades

i Björnvifan. Endast Frederus har tekenat opp,
 en fägg, som skulle vara daggens Björnvifa i
 Rani Lappmark, men den är författad på botten
 finsta, och tyckes därför vara mera finsta
 än dagg. Deputaten har utgifvarer af
 Frederi manuskript, såsom uttunning i både
 daggfinsta och finsta språk, icke författat sig
 på att corrigera de grofva tryckfel, som
 inpmunt sig i finsta originalen, hvarföre
 hela ~~det~~ trycket är friskt, att taga reda på.
 Som en del av Frederi skrifter är ganska
 rar och fällsyt i Antiquariska Bokhandeln
 så kan det icke spåda, att här reproducera
 den daggfinsta Björnvifan, såsom den
 för Frederus blifvit utgifven. De mest
 i ögonen fallande tryckfel har jag lik-
 väl sökt att rätta.

S. 61.
 "Frederus skriver: "Vad 2de Björnvifan
 "vidkommes, så är till den andra Urdila
 "tadt fördelat jänger, at, snäs Lapper
 "hafver skjutit en Björn, och hämtat
 "kroppen till Byss, dyrkar han honom
 "med denna gång.

- 1 mätfen dyris voitettu!
- 2 Duo meil täytä tarveitta!
- 3 Aitan vaffan jalihitie.
- 4 Duo tuhatta tulejaya!
- 5 Sata jata jalihisi.
- 6 Tulkei tulim jumalistan,
- 7 Kansa saatin iloista.

- 8 Joka ilman ihmiet, vairvat.
 9 Annou andoi; rahan radej*)
 10 Kofka tulen kotihin,
 11 Kolme yötä ilon pidän.
 12 Läpi laaxot, rüvet, xx) vaarat,
 14 Aja paha e dellänjä.
 14 Pärtäs? tuli vielä peitos***)
 15 Kunniotan sua jälittäjä.
 16 Wuosi; viikatell jaaliksi.
 17 Ett en unehok oikein virret, xxx)
 18. Sitä vaft viel toifsi tule. xxxxx).

- *) "radej" lär komma af raadia, som betyder förskaffa; men ordet är en barbarism, och härleder sig troligen från svenskan.
 xx) i originalet står "rewret" ett ord, som icke finns hwarken i finskan eller lapplandskan.
 xxx) i originalet står "Berthas tali vielä penthos" hvoraf ingen mening kan blifva. I denna verb måtte således vara flera tryck fel. Jag har i stället för Berthas, infatt Pärtäs, hvilket låter säga sig, såsom sammandragit af Pärtäs Din fruktad, andra den enligt den Svenskan öfversättningen, nägon ting som betydde "hiss" här funnits i vid som
 xxxxx) i originalet står "Ethan urihaköi-ken virret".
 xxxxx) i originalet står: Sitä vaft viel toifsi tulle!

För att gifva läsaren något begripp ^{om} innehållet, har jag numrerat verserna, och öfversatt dem verbatim i samma ordning, som orden stå i originalet.

1. Skogens dyra öfvervundna!
2. Gif oss fullkomlig kärlek!
3. För Boden din fångst
4. hämta tusend, när du kommer!
5. hundra, hundra till rof.
6. Uppenbarligen kom jag från Gudarna
7. med fångsten ganska glad!
8. Som utan under, utan möda,
9. gåfvan gaf, pengar förskaffade
10. När jag kommer till mitt hem,
11. tre nätter glädje jag täller!
12. Genom dalar, obanade berg
13. han drifver den onda framför sig.
14. Dina blofs kom ännu i spejel.
15. Jag hedrar dig efteråt,
16. Ett år, med lian ditt rof.
17. att jag ej glömmes den rätta fången,
18. Derför kom ännu en gång.

Anmärken. De afbrutna och märka talspalten torde behöfra en liten förklaring: till ex. vers. 13. Poeten ber Björnen hafva inred, sigtande dyligen, när han kommer nästa gång, på det man må få boden eller vistelsen full med kött. Poeten alluderar här på den vanliga Folktron, att Björnen skulle stå up i gen i Säms, och då föröka sig hundrade tus. Tusende fast.

I versen 12 af 14 målar Björnen framföt i Skogen ty när Björnen blir antagligen framföt en lev rötad, ja för den västelig framföt en best, ja ett det brakar i Skogen i fästningen. Som man är något bekant om mig och jagas inte heller ja rätt framföt jag, ja måste spåarne från vilka för mig hestighet.

vers. 14. När kallas Björnen ögon: blöds; ana den de lysa som en blöds i det enkla kudet. Jämför 8. 89, där Björnen ögon i Björnjägar språket kallas "Björnos" Dina blöds kom äter i skjut, vill jag: dina ögon lades igen.

I versen 16 tyckes Poeten äna på Björnen rof eller mat, Björnstutan, med lian. Björnstutan (angeliska sylvestris) ätas garna af Björn, men Björnjägaren får den med lian samt annat gräs.

S. 63.

Gudens egen äfverfättning, som lianad bifogor, talas ibra nog aflikande från Grundtexten; det för nästan ja ut, som man lagt till för mycket af sitt eget, eller också har själva vifan blifvit för honom reciterad med andra ord, än de som nu finnas på papperet.

1. Du jagodjur, som vunen är
2. hämta oss fullkomlig hälsa!
3. Och rof mot vifhusen.
4. Hämta 1000 de när du kommer fram.
5. 1/2 affa 100 till rof!
6. Uppå artigen kom jag ifrån the Guden
7. Med rof tillig och gläder
8. Som utän under ditt möda
9. Gafan och penninger gaf.

10. När jag nu kommer hem.
11. Tre nätter jag kallar glädje. (Berg och högar.)
12. Med fröjd jag kom, med fröjd jag far öfver dalen
13. Drif den röda framför dig.
14. Med glädje framkom dagens ljus; then
dag kommer än med glädje.
15. Jag ärar dig härfors älv
16. Att få dig kvar nu till rof?
17. Att jag ej må Björndansen glömma!
18. till den ändan kommer jag än en gång.

21:te denna öfversättning bör märkas, att orden
i 12de versen "med fröjd jag kom, med fröjd jag far"
har ingenting motsvarande i Grundtexten.
I 13de versen öfversättes, finsta ordet "patri"
med "röda" men i den ryttariska öfversättningen,
öfversättes samma ord, med "then Orde"
14de versen innehåller ingenting motsvarande
i Grundtexten, lika så den 16de. I den Ryttariska
öfversättningen, säger jag. "undiff att re-
producera, då det är ännu mera afvikande
från Grundtexten än den profaiska.
S. 64.

Sedan den dödade Björnen falunda med fäng och
gammal blifvit förd till Lapparnas konwiff.
"Så föres han under den dettill upfatte Kö-
jan eller Brädfjelat, som också är bekräft
med ringar, flåtade af daggstoft / Corax vespi-
caria Lin.). Björnen lägges der vidöppnen,
och en ryffel eller trätt af träsnar, som är
full med tuggad Alderbark, gättes honom under
den näsan. Fört än han ristat upp,

besprutas hela Björnen med tuggad alder-
bark, äfven i bakändan. Knifvar, yxor, kop-
par, fat, och alla kär, som vid detta till-
fälle spela brukas, prydas med mes-
singar eller plåtar. Äfven för läggas mes-
singar ringar och käd på Björnens kufvod
till prydnad. Fjellström, sid. 20.

"Ärder fjelfra flasendet är intet tyff,
utan fjunges om om det, nu om annat.
Jäsom, hurdan Björnen är skummig; då
det diketas närmare eller längre bort be-
lägne orter, Lund, Berg, Åar. o. v. Scheffer
jäger (enligt uppgift af Samuel Åhau) att
de fjunga: Älmai påti Sverjis landest,

Polandest, Englandest, Frankrikeest.
h. e. En man kom från Sverige, Polen
England, Frankrike, Scheffer säger och
att en jäden jäng fler, då Björn köt-
tet är kokadt, och bäres af tre kudar
till quinfolket, då och dessa med jäng
jäng frora: Älmai påti Sverges lan-
dest, Polandest, Englandest, Frankrikeest.
Idam. loco. citato.

Utom tuffast äro dessa ord tillagde i
jonnare tider, emedan Polen, England och
Frankrikes inre kunde vara för dagrens
bekante före kristendomen införande.
Vidare jäger Fjellström: "det fjunges
om den heder, som de nu vilja i bruk

Björn, med begäran, att han ville det andra
Björnas förklarna, på det de ork må lata
billigt fanga sig. De fvinga Jafon gifvingo
vis, hvad de, som äro i deras vardags ko-
ja, hafva försäkrades, och om de hitta på
det yamma, räknas det för ett dyrbelt
omhu. Deras förordal berättar, ef Båren,
som hafva frihet, att löpa emellan Björn
Karlarna och de kemuravarsande, ensen
intet quinfolk får komma till dem, ja ikke
heller se deras förrättning utan Allenast
Barn och flickor, som ännu äro man-
vrena. Ingen kvinna får innom ett år, äka
med den ren, som dragit hem Björn, hvil-
ken ikke heller får föras på en jafan väg,
der quinos hafva gått, ikke heller må
nagot quinfolk gå äfver eller offer Björn-
Karlarnes förs, ja länge samma förrättning
påfer. Hjeltefför sid. 19.

S. 85.

"Sedan nu Björnen under Jafon's fladd, tug-
gas och fräres köttet väl ifrån Benen,
dock ja, att hvarken något ben blifver
brätet, eller något ädra eller jona efter
deras begrepp affskuren. Allt köttet
kopas på en gång, om kötteln släpp
är, ja för, att han all veymer: i annan
händelse blis ej mera af Björnen fladd, än
kötteln veymer, och när det är kött
"fortfäras med Jafon's flänvirgen,

Det förfä, som blis kokad är blodet, som
blis utöf, för först för öring på Björnen
är gjord, att det kan uttagas, tvansi lägges
något äft, och när den är kokad straxt upåter,
för den något annat kokad kött blis
kokad. Hufvudet för vara ofladt till jitt.
vid Hufvudet för stryken of alla inelvor
oaffkuma hängs fast, till det öfriga köttet
hinner kokas. När Hufvudet has påren
det tunna of kärlofa skinn på Björnen
kåpa, bord, och den som för Hufvudet, bindes
det skinn på jitt ansikte. Sedan lyftas
hufvudet med alla inelvor, som taliter qua-
liter ars rånfada, upp i kitteln, att kokas, men
hänga dock hinner of oaffkuma fast. vid.
Hufvudet." Fjellstr. sid. 22.

"Schepferes Skrifver: medan Björnköttet
" kokas, sitta Björn jägarna på båda sidor
" om Elden, Alla i sin ordning, för att de
" ora ike för bräda i den andas rum:
" främst sitta den, som ringade Björnen,
" dernäst den, som slog på Trumman, of
" näst honom, den, som förf skjut Björnen,
" of sedan på den vänstra sidan Västing-
" gären of Vata bäraren." Samuel. Pken
" för Schef. pag. 276. Men Fjellström jagas sig
" ike veta, om för verkligem tillgas i godra
" tappmakern.

" Björn jägarna ~~mette~~ se noga efter, att
" ike kitteln för koka äfves, of att ike

något spår med fjungpa i elden, hvilket synes
för ett slakt ömne. Men för dock icke gräda
på Kitteln med kallt vatten, i vilket för man
föra undan Elden; Utan den som är kufred-
man, speikas bud till den Skata, der quinn-
ornas äro jämlika för att utlösa, om något
offentligt af dem förchafva, vid ja körteligt
tillfälle. Finnes icke anledningar till Kitteln
kastiga Kollande hos quinnorna, ja beqväm
kufredmannen en beqväm, för att ja-
dent tillfälle antom diktat jäg, hvaraf den
brufande Kitteln måtte yaketa sig, och Kolla
lygnt. Fjellstr. sid. 27.

S. 66.

"Frändelen af Björnen Kollas i en jäffild
Kittel, och Bakdelen i en jäffild, under en
quinnan för icke leta af frändelen, utan
endast af bak delen, kungofärligen ja långt
fram på Björnen, som quinnan bladda med
sin Armer, och hon omfamnade Björnen."

Fjellström anmärker, att det uttungen måtte
vara ett tryckfel, eller orätt fattadt, då Schaf-
fer utgifvit att: ~~Det~~ icke gifves något
Kasterna af Bakdelen, utan af frändelen
hvilket synes vara emot själva kufredor-
yaken till beqväm vid följande bruk. vid
Björna förges. Fjellstr. 24.

Anmärka. Det synes visstligen vara en missför-
stänning af Samuel Paken, då han utgifvit följande
mening, eller orätt har verkligen missförstätt

Lapparnes berättelser. Samme Reken har lite-
väl riktigt utgjort, att männens åts från-
delen af Ren, som offerades, och att de komma
närande fins den öfriga delar; således, och
då Björn också betraktades som ett offer,
borde samma förhållande här äga rum.

"När köttet är kokadt, bytes det
"mellan män och kvinnors af dess Lapp,
"som. har spöck och ringen, och Trompa
"gören skall vara skaffare" Anonym. et
Sams. Reken hos Schef. pag. 246.

4 med kvinnornas bestärda del skälar
2de Deputerade af Björn jägarna till
Kvinnornas köta. Desse tillkännagifva
sin ankomst med Sång: Otonai påti

Sverjis landest, polandest est. och kvin-
norna sjunga på samma sätt. Björnflät-
tet filas; dock måtte alla köd, kvaruti
flättet filas, vara beslagat med mesjing;
Är endast en Björn drogen, måtte köttet
vara beslagat med ett stycke mesjing, men
Äts flera Björnar drogen, så måtte äfven
flättskålen vara beslagat med flera mesjings
plåtar. Sams. Reken. hos Schef. pag. 247.

När nu de de deputerade trada in i den
hvardagliga köten med kvinnornas del, "så
ja kvinnorna på dess gånge an mesjing
ring, samt spotta öfver dess tungad alla
bark, äfven som öfriga Björn köttet."

Fjällfr. 29. Den anonym. hos Scheffer tillägges
att quinnorna mottaga de deputerade med
en få lydande färd: Albmai, (mij) pati Svea
gis & andest, Polandest, Englandest, Frank
rikest, Kalka ~~var~~ ruoppis läigitt
ruoidi tjadnat. På mannen, som kom

ifran Sverige, Polen, England, Frankrike,
skall man knyta röd tylligarn om
kring lärb: "hvilket äfrån vateftalles
af quinnorna." Desja se äfrån genom en
mesfings ring på "manen, som varit inne
i Björnqvarnes Kaja, och säga: "Jäleff
mo! h-e. pyrd mig!" Kanske hilde man mig
ty mesfingen var ju det renes symbol.

Fjällfr. sid. 29. "Den föfsta biten af Björn-
kottet måste quinnan antingen låta falla
genom sin mesfings ring, eller också måste
hon hålla mesfings ringen för munnen, och
trå föfsta biten genom den i munnen. S. l. c.
S. 67.

"Sitt inbäres till quinnorna Björnpransan
eller flubben, som blifvit kokad ofladd med
nagon vidhängande fetma. Sörve neid,
eller den förnämde Björnkarlen Kuffu
som gömt den förut omtalade vredna Björn-
ringen i ett limskälde, tager nu fram den
famma, på hvilken alla närvarande
quinfolk och barn sitta, eller bed af mesfing
och fadan. de ätit, hvis som kunnat äta, samt
utrugit allt kull, som luktat i häret. på
Björn. väntan. Ja bines en samma

fäst vid den, med mestings ringar beprydda
Cirkelrunda Urdje stigen, och öfverlemmas
få till Björnkastarne, hvilka förvara den
samma jätte alla ben af Björnen. "Slår
på betälka alla quinnor sina anskiten,
hvar efter de Kyslas af sina män, och
betales, för det de fått vara obefrivade i
Björnens hedrande. Man läses icke kvar-
ken till eller från Brod, när Björn kött
ätas, ej heller brukas dervid något falk.

Sedan allt detta är förrättadt, går alla
Mänfolk till det fjället, där Björn blif-
vit skollad, och hvilka der, till de få löf
att komma till sina hustrur, hvilka
icke får se utan föregående rening.

Deras rening yffas följande: Sedan alla
Mänfolk, och de, som varit med, när Björ-
nen blef dräpen, trättat sig i park lut
af Björnkastarna, löpa de tre gånger rundt
omkring de Jontsedjor, på hvilka fjällarne
 varit fästade, uti hvilka Björn köttet köpa-
des; och sedan springa de in genom den
rätta dörren i kvardags Kojan, och få
sprut ut igen; och äter tillbaka in, och sedan
ut igen genom Pässja, eller bakdörren.
Under detta löpande höra de Björnens
lätelse ton, som låter som ett mumlande
af morrande, och hvilken ton ännu någon
gång höres af gamla Björnjägare). Då
skall den hustru, som Björnen skjutit
toga dem fått med väntas på Kändarna,

och fråga: kunn länge? nemligen tillis in an-
nan höjorn blifver färd. De fröga: När
var. Om kuffrens jägar-ded blis för länge tillis,
de jäga de, Inä ded dä ppe denna var!!
Fjellfrim sid. 27.

"Andra löpa i skred; 6.8.
Andra löpa i skred på vardagskrojan, som dock
förf. matte vara pydd med granis, pitar, och jansan)
gå sedan in i Krojan, och springa (4 gånger) om-
kring Eldstaden. Andra äter, som i löpa om-
kring Krojan, gå in igenom Passio, och
springa ut genom den rätta dörren, midt
öfver Eldstaden, samt vältra sig på den 4 gå-
gor på marken, och sedan spola de fuffta-
gas, jagare ofranföre blifvid beskrifvta
Fjellfrims b.c.

Sammel Paken jägar: "När kuffrens äfva
4 dagars förlöpp spola de få lof, att komma till
sina kuffrens igen, då tog de, den ena äfva
den andra, i den Kåjan, som hänges öfver
Elden, på hvilken de hänga sina Kestjän
och springa 4 gångor öfver Elden, och därefter
springa, den ena äfva den andra, ut genom
Kåta dörren; då springa quinfolket: tydne
Kalkak kunnar ädtjat: Du skall få
äfva. Och dermed blifva snönerna bli-
gom ransade, förr än de få lof, att komma
till sina kuffrens!! Schef. pag. 242:
Schefers anmärker, att denna Ceremoni, spölle

betekna en förjoning för det Björnen blifvit
dödad; Emellan hufvud till Björn förefalles
hafva varit förgifven och bedöfvad af ves
Björnen, då ja torde väl afven depp-
quimmorna löpa taga del i denna förg-
och därför måtte Björnen barenen
renas med affa. S. 98. 69

"Som intet ben i Björnen blifves bråkadt
eller yndes hugget, ja kastas de ej heller bort
som andra Kreatur^{er} den, utan jam. es nog
ja att det allra minsta (den) ej får Komma bort.
Sedan gräfvos en grop, lika lång, ja... Björnen
på samma ställe der Björnen blifvit Ro-
kad. Sedan lägges mycket och fint Björkens
i gropan, ja som en blöd; derpå ställas alla
benen i samma ordning, som de haft i
den lefvande Björn. Den spinnlegg, som
blef spuren (eller fladd) af Björnen, näsa, och
hertills blifvit buras af den, som fladda huf-
vudet, lägges nu på sitt rätt³ ställe på
Nas³ der den fört var; likaledes bifog³ afven
den för onatiska stubben, hvilken insas
för på sitt ställe i Skelettet; emellan
borttaga de smygings ringar och kedjelänk^{er}
som af quimmorna (vid Björn framfem anotta-
gande) blifvit fästade på den linkeformiga
vidjan; hvilka smygings pjäser nu förvaras
och fästas som pyrdnader och kjelgrenadel
på Spats^{er} med. Den med alder

Barke fyllda näfves tratten, som vid flämningens
kändtställ under Björnens näfva, fäta, äfröen
ner vid skelletet (gräfven). Siff. blifva telab-
bar, för långa som grogen, klufsa, med hvilka
Grogen betäckes, och der afsväpva brades gren-
or, på det att inga adjar måtte förfing-
ra benen. Sömliga gräfsa Grogen ike på lång-
den, utan på längden, och lägga på benen (eller
skelletet ike på i vertical ställning) i sin
ordning, begravnas från bakre änden af fö-
oppre (under för under) till kufvudet och Ho-
fan, med alderbarke tratten öfveroff. Om
Svenska Nybyggare, hafva haft del i Björ-
nen, hvilka ike bry sig om Lapparnes Cer-
monier, för taga likväl, Lapparne dendet af
benen, som fallit på dem, tott, och begravnas
dem ordentligen, lemnande likväl ett afsnitt
om för de ben, som Salmer, vis de jolunda
lyft alla benen i ordning, tåtala de Björ-
nen, och badja konans förlommen andra Björ-
nen, hvilka hade konans så vederforen
att de ike må fäta sig till svårare, utan
lata fångas sig. Sjellström, sid. 24. 25. Jämför
Samuel Pehen hos Scheffer pag. 240; Lecon, sid.
502. Höfström. Cap. 11. S. 42.

S. 70.

Nåttan Alla Förf. tala om Björnens Ceremonier
öfva begravnin, hvaraf kan synas, att det
var en allman opinion bland Lapparne

att Björnen, lika som andra djur skulle stå
upp. Sävars. Höfström berättar: "Om en hund,
räkas få uti ett dörs bord närb ben af Björnen,
så tappas ett ben af hunden i stället. Somlig-
stundas prägas med grofva ben, ej allena af huf-
vudskallen, och benen titas äfven jämte Björnen,
om ett par veidor, hufvel, knif, ett stycke mes,
och tvornet kan ettan tveifel skall hjälpa
sig fram i andra världan. - Omkalligt, att des-
sa människor vilja ändeligen tro, att Björnen
skall hjälpa och lefa i andra världan, när de
skval hjälper oss nog tveifelattige, om sin
egen lifstandelse!"

Hela denna Ceremoni slutas med en
smältfästning på Björnens huden, tvornet
Fjellström har följande: "Huden på
kittels / medan de afrika Ceremonierne äro
pågående / lagat på sitt ställe, ofver kölj med
grönis, i hvilken biter mesfingerringar
och mesfingstred varit fästade vid hufven
del alls tvornet. Ingen bland quinnor-
na har ännu gått falden, ej heller får nå-
gon quinnas se den, innan följande
Ceremoni förfogatt. Sådant huden
blifvit fäst på en lång stabe, samt med
små klappas tvornet ett häng, och med alder
bark afverbruden, stället hon i en fadrisen
alla mot en träd stubbe, icke långt ifrån
Kojan. Då stola alla quinnor binda för
ögonen, innan de gå ut ifrån Kojan.

och sedan de med ögonen förbundna kors-
mit ut ifrån Björn, gör man dem en bage
eller kaffe af Eldes bröd i hand, kommede de
flora skjutit till såväl på huden, hvilken
de icke få, men blifva dock underståttade
at vilketh ic kall den fäst. Den kvinna,
som då träffas huden, strätas för den
prisvärda, och man pris deraf, att kunna
man skall nästa gång falla Björn. As den
som träffas på Björnhuden, ogift, få väk-
nas det kunne till annat förne heter,
och man pris, att hon skall blifva gift med
en god Björnjägare. Sedan taggs till
bort ifrån deras ögon, hvarefter alla få
se på Björnhuden genoms en mesfing-
ring, och då förf anstas alla vördiga cere-
monies vara fullbordade. De vid huden
fästade ringar tagas ej bort, förvån huden
blifvit torr." Hellsprån. sid. 40.

Samuel Sakon har ännu till lagt följ-
jande. "Den hustrum, som förf träffas
Björnhuden, skall komma på klide få
många kors af tensträ, som Björnes
blifvit för tillfallet fångade, och dessa
kors skall hon hänga på alla de
Lappars halls, som varit med i Björn-
fångsten. Dessa kors skall Lapparne
(Björnjägare) låta hänga på sina halls
för allt intill aftonen på tredje da-
gen emot Solens nedgång. Sammalaget

hänga de ett förmadh kord på de
ren, som dragit kens Björn, hvilket de
blifvas hängande, tills det röts bort." Sam.
Åker hos Scheffer. pag. 241.
S. 71.

Fjellström, anmärker färligast att de
ya vidkepliga Ceremonier vid Björn-jäg-
ten började redan i kung tid blifva mera
fällfjunta, af att, om det ännu fanns en
af dem, som iaktog förfadrens bruk, på
skedde det mera af en gammal inrotad vana,
än af vidkeplighet. Den fjette Ceremoni
af detta slag, som jag hört tala om,
skedde i Rimbjörk på 1780 talet, då äfven
prefforn på stället deltog i dekan, om-
dan hvaras man hade varit med på Björn-
jagten. Omord kofra alla sådana Ceremoni-
er nu för tiden lephör, och jag vet inte
något, som skulle vara en följd af den
fordna vanan, om icke den förmodan,
som gamla Björn-jägare pågå kupa,
att Björnen förfäas vad menniskan
talar, samt den inbillningen, som ännu
några lappquinnor kupa, att Björnen
är häflare mot en kvinna, som ges
kafande med en godse, än mot den, som
ges med en flitla. Och skulle Björ-
nen någon gång vilja förföra sig på

in quinnas, för hjälpas någon damad, att
quinnas lyftas upp kläderna, och vifvar
konen påffian, då blis Björn skamlig
och går fins färde. Relata refero.

Ämnet. En omständighet, rörande till afvann
Parefue Björnskippen, som jag icke kan att
afseveru under nedskrifvet, finnes anmärket
af deam, hvilket jag här bifogar till jämförelse
med Själlströms uppgifter. Deam jäges sid. 902.

"När Björn är aflifvad, förs han hem i kungsk
"Triumf; man upfog ett försjeldt tält,
"hvarst Björnjägarens utspades i tre dagar.
"Tunga quinnas fings under den tiden be-
"tra dem. När Björntätet var klockt, fings
"quinnorna genom Däsjö öppningen titel. Red
"men icke af baksdelen. Seder om att
"begrafdes Benen i jorden." Denna deam, up-
"gift afvannstämmer med Själlström i allting
"än, utom i den omständigheten, att quinnor-
"na icke skulle få äta af Baksdelen, hvilket
"afvann Samuel och berättat. Det är befer-
"nligt nog, att författaren, upgiftes i det-
"ta afseende mottaga hvarandra, hvaraf man
"lätt kunde falla på den tanken, att bruket
"af Fallbron varit oliket uti södra och nor-
"ra delen af Lappmarken. För mig är det
"nu omöjligt, att afgöra hvilketdera skall
"vara det rätta, emedan de flesta huggas
"glömt sina förfäders bruk.

"Björnen, benemant på gummeligen och
mestingsnäget i sin börd, eller kungens häns nå.
"god fästent märket på sin skalle, det han
"här en lång tid, antingen som ett kedert teken,
"att han gjort en så betydlig garning, eller af
"någon vidspjelje!" Höf. Cy. 11. 72.
"Den som spjutet en björn, tälde Alldrig, att
"Någon guld behöom honom" Resen. sid. 502.

Björn betraktas ännu med vördnad: han tån-
der fåttas som prydnader och kauftes som Amu-
letter vid bätten och vid den pung, uti hvilken
Lappen förvarar sin Sked. Uti Norra Lapp-
marken brukas Björnspinnus Pragas all-
men den Björnspinnus Pragas, vid hvilken
Björnens klor äro fästade, äro räknade
som dyrbarare, än andra Pragas, hvoreft-
ringens klor äro.

När Björnen sofver för länge om vä-
nen, skall han väckas med följande vers:

Duold ajam! tjuo dtjele, tjuo dtjele,
läfta lä tjuo res ko frje-
ratja pelje. d. v. j. Bactefarfar!
tjig opp, tjig opp; löpnet är (redan)
ja stork, som ett litet rättöra.

Fortsettning af Fragmenter i Lapp-
ma Mythologien. Tredje del, innehåll-
lande Snedornes Lärnan, eller kortare
eller ätteljer om Lapparnes berömtade
Trollväsende.

S. 1.

Ätti denna del af Lappma Mythologien
torde läsare vänta künftiga kemlighet af-
fjörade, hällst många bland de blindvillig-
lyfta icke ännu torde vara alldeles fri från
Iden af fäderna ärfda fördomar, att Lappar-
ne verkligt kunna trolla; en och annan
Sprekfogel, som gör rart af all tro på ande-
verldens verkningar, torde äfven vilja profite-
ra af konstern, om han kunde lära sig trolla,
för att därmed stärka sina materielliska
afsigter: man författaren, som själv icke är någon
Trollkarl, och skulle icke heller hafva mycket
lust, att lära sig konstern, har dock ofta nog
gramt påsinning mått anföra sådana facta,
hvilka det icke är så lätt, att bortresonera.
Uppenbarligen nekas icke möjligheten af verk-
lig spådomkonst, eller vissa individens förmåga
att stå i rapport med andeverlden, förutsett af
naturliga eller ock förvärfvade sjukdoms-
anlag i organismen; ehuru det var strängli-
gen förbjudit i Mose dag, att hafva något
Umgänge med de döda. På denna grund an-
ser förf. bränje factum som i vårk materialli-
stiska tidvård, bidraget att stärka de otragnas
öfvertygelse om tillvaron af en verkligt exister-
rande andeverld, vara värdt, att under sökas
och framdragas i ljuset, ehuru den öfvertygelse

fom möjligen vimes på denna väg, om själen,
fortfarande själfnedretande efter döden, bidra-
ger föga eller intet till människans moraliska
förbättring, hvastill fördrag regering kall annat,
än blotta öfrstyggelsen och ett fortfarande
lifs tillstånd efter löderna. dikual för man af
Historikern, att den Allmänna Folktron om
ett fortfarande eller döden är nyttig i politiskt
afseende, så visa den kan tjena till en hållhå-
rke för de villda passionerna, hvilka utan twif-
vel skulle bryta löst i det vildaste raseri, i öfrst
massen af folket kunde få den öfrstyggelsen
att människor dö som ett percutur. Derpå jag
man, nog tydliga exempel under den i Alla tider
märkvardiga Franska Revolutionen, då man
öpenbarligen dref den läran, att tron på sjä-
lans odödelighet förde till människoflyktets sär-
skaper.

S. 2.

Då vi tala om Lapparnes Trollväfande,
måste man Noga skilja emellan veritabla Troll
karlar och Charlatader, af hvilka de förskäm-
de Lära varit nog föllspente, men af de sedna-
re, som blott gifvo sig ut för hexmästare,
men kunde dock ingenting uträtta, fanns det vis-
serligen en stor mängd. Deens anmärker, att
Spämännen Näidok, voro i stort anseende
bland Lapparne, och Jesper Jäger (pag 54) att
de anjagos som profeter, de der förkunnade
hemliga och tillkommande ting. De voro dep-
pares prester, som förrättade offeren, och an-
fjorde som Patriarker, emedan de genom
sina vidskräpliga påfund styrde menigheten.
Det är också redan förut bemärkt, (S. 28. 2. del.)
att Spämännen ike öfrade sin konst för intet; tvadan

Spådoms konften var så mycket mera efter förspådd,
som den förspåddade sin innehållare ära och anseendes
man. fruktade för en Trollkarl, som för sig själva boden.
Man redan högt för på sin tid gjorde den ännu
ingen, att verita ble Trollkarlar lära vara högt
fö. "Uti Gellewora församling (sågs hans Cap. 11. § 24.)
hvareff man kan räkna af daggas till krusbe-
de matlag, dem jag allefammån vil kännes,
hos jag ej öfver på personers fått namn på, som
blifvit änsade för jagane, att de kunnat i detta
målet något göra." Jag talas ej om dem, som
brukat allkända skrokt och visshetelser, o-
medan jagant påst mest allmänt, utan blott
om dem, som ibland daggarna blifvit kallne
för Trollkarlar, och som kunnat genom
Trolldom göra sin orätta något godt eller
ont. "Häraf finnes man, att de veritabla
Trollkarlarna varit högt fö; man deraf
följer dock icke, att jagane alls icke fun-
nits till. Sämme högt för, som sedan
blef theologie doctus och Contracts proff,
i Skellefteå, och var på sin tid en tänkare
och filosof, hvilket kan tydas af hans
fornuftiga tankar om Gud, yttras sig i
§. 26 om daggarnes Trollväfande: "Jag
"nekar ej, att Trolldom kan brukas på
"väl ibland daggarna, som andra falletsky.
"och måst hol dem, som minst vet till.
"Men jag har den tron, att den högt
ej någon tillspätt eller tillspädd, att
desa konften blifva på allmänt brukade

for man foretog sig. Ty det er for mig ube-
grindeligt, hvor nogen Nation kunde blive
bestaaende, hos hvilken det sa grundligt
Trolleri foretoges, for man for dette beretter
om Lapparna. "Med Troldoms, horer de jæl-
lan. Skada hvorandra, men vil - med hugg
og fæg. Om fomm a Konstes blifvorne
Lappmarken mindre opvade er for, for
den man maektik, att de første Trollere
vare gemenligen de første stænkere, er
enkellet troligt. men det er vist, att de
er sa, for lægge sig dempne; og da de
fomme noget bejynneligt utrætte, sa er
det ibland dem sa fællfamt og underligt,
for her op. og endan jag fæledes her
orsak att tro, det er for det, for blifit
talt om Lapparnes Troldoms, varit blott
grundat på gemene man, løsa rykter
og berættelse, sa hælles jag det for inje-
riøst mot Jælfra Nationen, att tæveta
dem er sadan last, for hvilken er og annen
ibland dem kan vara hæftad, og till hvilken
de gemenfamt drage sig sadan lada, for
Nagon af os." af dette Høffrom, yttrande kan
man sijnat, att han ikke nekter møjfiheden af en
verdelig magi, omum han fæmingsenligt vifas,
att det maeste af Lapparnes bekyttede Troll-
konstes var vera Christusløst; man kan fæ-
lives ikke sijn, att anse denne Uplyfte man
for Skoekfull eller vidspæglig.

Något måtte således vara samth, och hafva
 en profvis grund, af hvad som berättats om de-
 pårnas Siel-formåga. Vi kunna till en början
 framlägga några proof, för att få se på de-
 llysmärksförelse på samth, som visserligen för-
 tjones llysmärksförelse begrundande af forskare i
 Psychologien. Dratten Torneus, hvilkes
 arbete jag ofta citerat, och som för sina mathe-
 matiska kunskaper samt äfven utmärkta kändom-
 ike gerna kan misstänkas för perockfullhet
 berättar en händelse, som det icke är så godkatt
 på naturligt sätt för talara. Han säger: före-
 nämde arbete sid 21: "För några år sedan
 "kom en medellåders Lapp, och bar till mig
 "sin Spåtrumma, som jag länge påyrkat
 "hade. Men hade han; Andock jag denna
 "nu bortgifves, och gör mig ingu Amisen
 "Trumma, ja ser jag likväl nimirum ab-
 "gentia, och tog mig till exempel, hade
 "allt, hvad på den referer mig hänt hade
 "och det var allt så samth. Hvad skulle
 "jag göra med mina Ögon? hade han; jag
 "ser, om jag vill eller icke. --- men jag
 "hade till samma Lapp, att han tog allt
 "samma, hvad han om min referer
 "hade. Ty jag ville intet, att dapper
 "skulle berömma sig af Satans llysmär-
 "kelse, det han någon förmåga berättat
 "mände!"

Ett annat Exempel anföres af samme Torneus,

hvilket vel ikke er meget bevisende, men
 kan dog tjene som bevis på Forfatterens egen
 afstyggelse om Lappernes Språks forniagt.
 Sedan han talat om de flera språkumror
 som några Lappas i Renni deyrsmåsta
 leverat ifrån sig, tillägges han: "ibland dessa
 " Troll-Lappas var en fina 80 år gammal
 " som sade sig hafva last den djefuelfka
 " Konsten af sin fader på sitt 10de år. Den-
 " samme berättade sig hafva uti Renni Soe-
 " ken förgjort en bonde, att han föll uti
 " foosan, för att per vinterspeull, och blef
 " borta. Han blef dömd från lifret och
 " fängslig nedersjörd; men då han skulle
 " föras till lands, fängslas uti Pitthead
 " trollade han ihjäl sig själv, ty när han
 " friffe och fund gattes i flåden, blef
 " han död in puncto, som han förskade
 " jagt, att jag kommer alldrig under
 " flærper ättarens hand!"

S. 4

Annu ett exempel, som är litet närmare vår
 tid, kan förbjera anföras, ehuru det ikke egen-
 teligen bevisar någon Troll-doms konst, utan
 merare en konststyck om några hemliga medel
 hvilka små Lapparne kände, samt de blif-
 vit fördalva för Allmänhetens.
 Uti det forna Enontekis, twar af Kare-
 suendo, efter freden med Ryssland 1809, utgör
 en del, bodde för ungefär 40 år sedan

en Lapp, som var Allmunt beröptad bland
andra Lapper, för sin Spadom, Konsth. Denne
Lapp kom en afton in till Sockenperifvas
Grape i Mauke By, och fatta sig, som van-
ligt framför Guds Elden med konen i kort.
Sockenperifvas Grape, som bodde mitt i
Lapparnes flyttningstid, och hade någon
handel med Lapparna, kände denna Lapp
ganska väl, och som han äfven kört berättat
af andra Lapper, att denne Lapp var be-
ryktad för sin Trolldom, så började Grape
retas med honom, och sade: Nå! Anders.
Jag har kört, att du skall vara en förs
Trollkarl: Kan du inte Trolla ett litet, ja
att jag utseja för se något af dina Troll-
konster. Lappen, som icke var just bögad,
att visa sina Trollkonster för intet,
svorde helt traskilk! Kärva herr!
Hvarföre skall du retas med mig? Det
är ju nu ingen nöd äfver, hvarföre
jag borde visa min Trollkonst. Grape
försökte väl ännu, att öfvertala honom,
men förgäves. Lappen ville icke alls
på att Trolla. Medan nu denne Lapp, jäm-
te Grape och hans familj futo fram-
för brasan, och pratade, kom en annan
Lapp in, som utseja gaf sig ut, för att
vara en Trollkarl, och fatta sig mitt omh.

Den förra. Som denna ydruare kallar sig
hafva haft sig titel i Pappan, började
även han, att rötas med den förskuntal-
te Späggubben, och sade: Det går att all-
mäktigt rykte, att Du skall vara en Troll-
karl, men jag hade lust, att se om det är
sant. Vilka försöket, att Trolla i kapp.
Den Andra Lappen svarade då: Är du en
Trollkarl, ja, är det bra; men nu är det
ingen nöd å förde, som kunde påkalla vår
Åtgärd i den vägen. Derfor ber jag dig vaka
att Du låter mig vara i fred. Men den
Andra gaf honom ingen frid, utan höll
på, att rötas med den rätta Späggubben så
länge, att han blef orod. Då spjös den rät-
ta Späggubben opp, och spiktes bara kvar-
den i brasan, vilketas ändas de brinnande
träden, och tar påfrån full med brinnande
Kol, hvilka han stoppar i mun, och tuggas
så att Eld och låga spis ut genom bruten
Då blef den Andra Då jättes han sig ren
igen och jägs till den andra Lappen: är
Du en Trollkarl, ja gör samundledes! men
den andra Lappen blef förskräckt, och gick.
ett. Hela detta uttåg, åskådades af Sorkne
Sterifros Grape och familj, hvilkeens andra
och Annu lefrände Barn, berättat han-
delsen för mig. S. S.
att tugga glödande Kol, var en mycket
vanlig manöver bland de gamle Spälap-

perne, hvarom framdeles skall berättas mera; och
man kunde fäledes fråga, om detta var bara en
Taffelpjelerkonst, ell. om de stände något hem-
ligt medel, till förtaga Eldens verkne.

Samme Lapp begaf sig ydermera till
Norrige. De träffade här en gång några
bekanta från hemorten, som hade begifvit
sig dit på Fiskeri. Dessa hade fått ymnigt
med Fiska på Fiskas platser, och ämnade
begifva sig hemåt med lastad båt, men
innan afresan från Fiskas platser köp-
te de några rejst brennvin, för att kallas
affreds Calas. Som Lappan också var der
Närvarande, gafvo Fiskerens äfven åt
honom en Sup. Men Lappan ville också
taga emot denna sup af dem. När de frä-
gade ordfaken, hvarföre han nu var så
fin, så han annars ike plågade spotta i
glaset, svarade Lappan: Er förefas er
för olycka på hemresan; Ni är i fara att
drunkna helt nära hemmet. Fiskerens
Imålogo och lade ingen vikt derpå, men
seglade ändå mycket försigtigt, emedan det
ofta händer olyckor i norra fjordens
båt. Ställigen såde den ena af Fiskerens
då de redan voro blott några stenkast
från hemstranden. Det var först till
spanan som Lappan som föreskafte oss,
att vi skulle komma i lifsfara på

hemnefan: Vi äro nu jagadt för hemne
och ingen olycka har hänt oss. Men i det
gamla teatret en vindfläkt, och båten kan-
trade. Fiskerena kommo med möda på Bat
Kölen, och blefvo räddade; Men Sjämman
skulle hafva rätt. Iti detta exempel har
man en förtägelje, som icke läs vare för
lätt att förklarar. Iti en sådan förtägelje
je, som denna, hjälper ingen rently logik.

S. 6!

Ett annat Exempel af Trolleri, som gits
ut på händ, har jag äfven hört berättas
af trovärdiga personer, som väl icke
hjälpre varit ögonvittnen; men om-
ständigheterna vid hjälpa händer
äro innebära ingenting otroligt. Det hän-
de för en 50 å 60 år tillbakka, att en
Handlande från Torneå blef under på
stående marknad förförd på en dyggs
i Enontekiö, och slog dappren nä-
got illa, så att dappren blödde
som en varg. Dappren hotade då
och sade till Handlanden: du har
slagit mig blodig i dag, ditt eget
blod skall flyta i morgon. Den
Handlande lufade oss ingen ting,
Men hvad hände? Dagen derpå
sick Köpmannen klappa öyr en
mängd med blod, pulskens blodför-
luft gjorde honom så matt och

fråg, att han ikke kunde fortjätta repan
utan måtte lemnas ifrån de öfriga köp-
männen i oss By, som kallas. Ruttan
ren. Köpmännen beklagade sig i
dena Bondby för sin värd, att en Lapp
i Enontekiö ölofvat sig att hämna
för några orhållna ^{fläppflängas}
och frågade den finska Bonden, hvad den
na Lapp för ~~en~~ kunde vara för en pers-
del, ^{af} om det kunde vara möjligt, att
han genom Lappens trolleri vilde an-
för blodförlust. Ja! mente Nybygg-
garen, som väl antaga kände Lappen,
det kan ikke vara otroligt; och derpå
började Nybyggaren att pojta af fatets
med spiblocks omkring gärdet, till
som för att bestdrifva Andarna, ge-
nom hvilkas tillhjelpr Lappen troddes
hafva tillfogat Köpmännen den föreb-
rände blodutömmningen. Det histori-
ska factum: detta exempel, är, att Köpmän-
nen flagit Lappen, att Lappen hotat eller
ölofvat sig att hämna, samt att köp-
männen dagen efter kastat upp en mängd
blod; detta har verkligen händt och till-
dragit sig. Men det öfriga af historien
må Lästaren själv bedöma. Det beömmelige
här ligger i: hjälpa föruttagelsen; ty hvard

skunde Lappan veta att Kojmannen som
var frisk och sund skulle dödas därefter li-
da en sådant blodförlopp? En föruttagelse, som
utan anledning eller föregående praxis inbräf-
far till punkt och prikola förutfattar ett för-
fättande utom till af rumm.

S. 17.

Då man nu jämför dessa fakta med det som
berättas af öfrige Författarne om Spälappes
förmåga att förfölja tillkommande händel-
ser, samt att det kunde afvisas en detal-
jerad berättelse, om det som tilldrag sig eller
förehades på de mest aflågna orter, så
fröstar man verkligen att tro, dotlike all
som berättas om Lappans Spädans Konst,
är utan grund. Som till exempel, den berät-
telser, som äfven är öfvertagen af Scheffer
om en händelse i Bergen, hvilken berättel-
Scheffer tagit af den gamle Norske för-
fattare Petrus Glauði: Denne Förs-
fattare berättar, att i Bergen, Publiska
handlingar finnes antecknad en märkelig
händelse om då en Lapp, på anmodan af
En skandels expedid vid namn Dellings, hade
sagt allt hvad skandelsbotshållarens hus-
bonde hade för sig i Truffelund på en viss
dag och timme, hvilken berättelse Koj-
mannen gånst antecknade, och öfversatt för-
hållandet öfver åt våra Allwäles Går. som
Lappan hade berättat. Denne händelse kan
så mycket mindre vara dikstad, som icke
besignes vara "auctoritate publica con-
signatus" Scheffer pag. 139.

Då en människa vet hvad som händer på en
långt, aflägsen ort, så förtärfas afven detta
vetande en förfätning utom tid och rum. Den
namnkunnige Andeskadaren Swedenborg
har med flera otvifvelaktiga exempel bevisat
ett dylikt förhållande, som synes hafva varit
rundt bland de döpnades nåder. Swedenborg
var icke andeskadare af Naturen; han blev
beprövad af denna befymmeliga fallenhet genom
en sjukdom. Afven hans jag Andarna mot sin
vilja, på samma sätt äfven, som Torstens
Torney, omtalas. men att ett sådant förhål-
lande är en af Naturens ordning, och att den
seende själf måste vara beprövad der af
det hast afven Swedenborg själf intygat.
Han säger på ett ställe i sina skrifter: "Ni tor-
de tro, att det är roligt att se Andarna
men be Gud bevara Er för en sådant."

Det är en gammal väl ett dilettanter som tänka in-
tet och Pedanter som fördjupa sig i den objectiva
Speculationens förhöft till sig med möjlig heten
af en sådan beröring med Andarna; men på
länge som Psychologien står på så många
fötter, som den nu står på, är det alltså
värdt att göra när utaf sådana saker, som den
särskilde Tänkaren icke ens torde förtärfas.
eller bortsejencia Historiska facta, för hvil-
ka icke ens de sarskyntaste skälpare kunna
angifva någon naturlig grund. För hållandet
mellan Andevärlden och den materiella är och
förblifvas en hemlighet, så länge världen står.
Människan kan icke ens komma till ett örne-
delt medvetande af sin egen själ, så som
verkligt existerande, från kroppens själ-
bart väfande; hosi många försök göras ut

Slutsfatto, innan hon kan komma till en
 fullkomlig vishet om Själens existens, och
 denna slutsfatto hvilas ända på den ännu obe-
 vifta premisjen, att tankarne äro en produkt
 af Själens och icke af hjernans functioner.
 S 8.

Det är viff icke meningen, att med dessa premisjer
 öfvertala de farar, att taga allt för content, som
 af äldre författare berättas om Lappernes Tro-
 leri; men då deribland förekommer mycket, som
 är besynnerligt och för vanligt människes förstånd
 oförklarligt, så kan det icke spåda, att ännu en
 föra ett exempel, som tyckas hafva gemenskap
 med samma ämne. Ett Angerantans lef-
 ver ännu en Lappquinna, som blifvit namn
 kunnig för sin bovenliga insigt i eti monsi-
 skans organer, utan att dertill vara förbe-
 redd genom Anatomiska eller Physiologiska Stu-
 diar. Denna quinna vanligen dappstina kal-
 lar har gjort många ounderteknes på personer,
 som blifvit öfvergifne af läkare. Öfverenshet
 har hon bewist sin konst, som oculist. Se här ett
 exempel. Ryrkoherden Nordensson hade mistat
 sin syn, och de flera läkare, hvilka hon
 rådfragade, kunde intet åk den saken göra.
 Han bestöt då på vinst och förlust att fara
 till Lappstina, och inom några veckor hade
 mannen fått sin syn igen. Han gjorde en ope-
 ration, som icke många läkare ias kunna
 göra efter. När Ryrkoherden Nordensson
 kom in till Helsing, och träffade några be-
 kanta, blef fröskägelnan förundrad, huru
 han, som de vift icke öpenblind, sira

hade lika ~~lika~~ lika klara ögon, som andra man-
niskor. Han svarade blott med dessa bibelska ord: Ett
vet jag, att jag var blind, och nu ser jag.

Reydetat om Lappstina spörde sig äfven till
Stockholmen. Han blef en gång efterflinkad af
en kryddkerans handlare; Stockholmen, hvilken
sin äga hade börjat växa ut ur kufvadet. In-
gen läkare; i Stockholmsstad kunde begripas
orsaken dertill; men Lappstina fada frakt,
när hon fide se mannen, att det var en
bald under ägat som trängde ut pupillen ut
fitt läge; så fö gora sig en bukens mål
hvar med hon framgode balden under ägat.
Vid detta tillfälle var en kunning läkare
närvarande. Denne frågade Lappstina efter
operationen, om hon trodde, att mannen
skulle bli frisk i sitt äga. Ja, fada
hon; hans äga blis viff ~~off~~ friskat nu; men
nog ser jag, att efter något halfår får han
Storran, men det är, like värst, att ora apa-
tienten med detta förutbetande; han må ju
få glädjas äfven för sig, ja länge han has
den. Ah som man sagt fö skedd det.

Ett annat factum. En bonde i Angermund
fide utan vederlig anledning en valdelig vask
i sitt ena äga. Han viffe till Doctorn af
fragade om något botemedel, men denne viffe
ikke annat, än hvad som ventligen pågas
ordineras för stygn eller flyg i oronen. Draf
fide mannen ingen lifa. Då fö han till
Lappstina, of frågade henne om råd. Denne
fada efter något betänkande, att ett bjugg-
korn hade fallit i hans öra; men tillade

att det icke för vore någon lätt jakt, att få ut
det derifrån, emedan ^{det} redan hade grott i man-
nens öra, och vore mycket utfrädat. Dock ville
hon försöka, att rycka ut kornet ifrån örat, och
hän trodde sig kunna tala ett få valdfant tag.
Hon lät derpå göra sig en antens tang, hvar-
med hon ryckte ut kornet, ehuru mannen
var på vägen att frinna af vid detta färliga
tag. Hon visade sedan kornet med sin grodd af
fina spända rötter för de närvarande. Det skulle
le troligen hafva hjutit brod genom örat, derför
icke mannen i tid följt bort hos Lappstina.
Det befunnesliga härvid är, att örat var fullt
och lifsom igen grodt, så ^{att} ingen emellan kunde se
botten på örat, och ännu mindre kornet, som
låg der; huru kunde då Lappstina veta, att det
var ett korn, och icke något annat smälk?

Summa Lappstina har äfven botat en vifo
Lund mens dotter i Hemöland för Rachitis,
eller Exgelfke sjukten. Men som hon dervid
utom medicamenten äfven brukat några små
Trollkonster, (förmodligen Sympathi Curas) så
anses jag icke värdt att compromettera per-
soner, hvilka vilja anses för frammande för
allt Skrock, ehuru hjälpa factum dervid
icke lider det minsta till sin trovärdighet;
ty Mamseln, som ägnad varit kunnad bota,
blef verklig botad af Lappstina. Det
har jag blifvit mig af det antikins varda
hufvets medlemmar, äfven som af den
Botade sjelf, förfäbradt.

Det är smältat märkvärdigt, att en obildad
 Lapp kvinna, utan förberedande medicinska studier
 kunnat få en så djup insikt i människans organ-
 isation, och ännu märkvärdigare, att förberedade
 Lapp kvinnor förefinos sig hafva läst denna Konff.
 af en underjordiske kvinna med hvilken hon på
 gif sig. På i en jämförelse förbindelse, påledes en
 viss samma följaktelse, som berättas om de
 véritable Néderna, hos som förut nedan för
 skall berättas. Lappstämman förefinos, att en
 underjordiske kvinna pått faddas vid hennes
 döge, hvilken hon följaktligen skulle för
 Gremos. Hon pågas stundom ^{pa 100} ^{af 3 antlet} sig
 domsfall blinda i en ögonen, och fundera en
 stund lifsom för att kända utlysning i hifran
 om sjukdomens art och botmedel därmed.
 Och när man frågas henne, hvorfor hon gör
 ja; svarar hon: "Jag skall fråga af Gremos!"

S. 9.

Att man finner det ännu hos vissa Lapper en
 besynnerlig nervkraft, eller hvad man vill
 kalla deras besynnerliga följenhet, att utan
 någon ringa anledning, falla i ett oförståeligt
 öfver-rätligt tillstånd, hvilket gör det troligt
 för äldre ^{en} författare berätta om deras stäm-
 des, att de nämligen äro en besynnerlig
 Propys och själs anbränning följande i en
 sorts drala eller magnetiska sömn, hvarom
 der själein i ett exalteradt tillstånd, lifsom
 lömskhet från de Propysiga borden, utrymdes
 af de besynnerliga te plantafier. Jag vet
 inte om detta öfver-rätligt tillstånd må

hafva varit en följd af deras eremitiska lefnad,
eller af deras diät, eller af ett orfligt
sjukdoms anlag i organismen. Men det är värt
att fänt, att en del drages, i synnerhet kvinn-
gar, äro lättrodlige, och hafva blott för ett fall
i dänning. Om detta i psykologifven färomen
läger Torneus sid. 51. "Om Lappafflor är ock
" detta vetandes, att nästa partem af de gam-
" la kvinnor kunna intet lida eller tala om-
" gonn kuffig rörelse, eller förfärdelge: Om
" någon dem förtörnar, fåges ett vrångh ord,
" pekar på henne, kårner eller tafas på hen-
" ne, eller om en Eldgnfva fligger på henne:
" ffrat blifver hon villd, springer på Karlom
" rifnes håret för med Eldbrandar eller
" något annat, hvad hon i handen får; och
" fall det allorig få träf, hägatet) men inre
" vore, visar hon och väter. Je all fein blygde
" och kemlighet, utan all förfyn, lika foms
" hon vore rafande, på fbon. hon ock clä,
" är helt rafande på en half eller hel
" timme, få länge, att hon blifver trött, och
" får fofra fitt vilda finne af fig, af blif-
" vers fofan, lika foms andra mennifkor."

Högften befrifves fofamma fofomem fofomem:

" En del Lappor blifva lätteligen få fofomem,
" att de kuffigt fofomem, eller kuffig fig, fofom de
" miffat vettet. hvilket dock är oviff, om lek-
" komnes af klenmodighet, eller någon annan
" egenfkep. I fofomem har dock albanafk
" fofomem, att man fofomem hela fofomem af fofomem
" mail, utan det har ock tränd, att en del

" under tiden förenigt opp, samt begynt på
 " dem, som ~~futit~~ på fidorna om dem. Af det
 " någon kraftigt ropat, eller ett elskol oförmod-
 " ligt försakat, har jag sett en del i finska Rejor-
 " afven således hafva sig. då de på detta
 " fättet blifvit förändra, pläga de liksom
 " koppa opp, och säga ej, om de hafva varit
 " eller ej i händerna, utan kugga till dem
 " närmanne. Jag har sett dem, som gjort
 " efter, allt besynnerligt, som de sett andra
 " göra. Om någon annan vridit munnen
 " pekad (med) fingren, dansat eller annat sådant
 " hafva de gjort allt lika, och då det va-
 " rit öfverståndit, frågat, om de varit sig
 " något oaktadt, och om de varit sig
 " uttal, hvad de gjort. Högstr. Cap. 9. S. 8.

Petr. Höfladins taler afven om samma sak
 men på något ställe i sin Ydermal, men som
 denne förs. luke har bekken afslutnings eller
 Register, är det förrent med mycket bevis,
 att finna rätt på ett ställe, som man lätt för
 en tid sedan. Sammanst. stallas på depp
 på "Revol" vara vildd af osjuning, eller
 bara sig att som en galning, och till som
 har faller sig en sådan oförvarethet, kel-
 las "Revolis." En del kappquinnor säga
 att de adragit sig denna fallerhet. Säger
 norn, att en del glorias under ras o. d. förant
 dem i ungdomen. Andra äta ätte häme

de blifvit få. allt hvad stænk og ubegygligt os.
vråke, her sig under denna ~~antag~~ afstas, meir
allt medvettis løff. allt hvad man stufes föruck,
stafva de efter, få klædt, som om det vore öfverlä-
sit, men under det lugna tillståndet, oss de nästan
stafvare än andra människor. Det var en, på den
Lapphusen i Quikjokk, som Glogama retades, med
få snart hon kom till Ryskafattew. Och hur
länge de pelade på henne, få frimnade hon
af. - En annan Lappquinna var der äfven,
och jag tror hon lefver ännu, som följt lifsforn
i en magnetiske form, när jagonting gibe
henne smok. Under detta tillstånd lag hon all
deles orörlig, röde hvarlens hand eller fot;
men öran komms ut komms men lifsforn
er en strom; hon talade lifsforn i andan om en
alldeles oholige och obegriplige saker, lifsforn
hon varit i en annan world. Men föröföte
stota i hene, resa upp hene, men föröföte, hon
kunde horken hörd eller sig, hvad som gäspade
i den här verlden. Men sedan hon åter gibe sig,
eller vaknade upp af sin dröla, var hon mycket
matt og frag, och visste knapt till sig. Detta
Psychologiske fenomen tyckes vara något
egent för Lappiska Nationen, och jag tror den
fore velst föröföte, som förut tänka des för
underättelser, till en förbanelse för det som
nu komms, att berättas om de Lapp-
iska Naiderna. S. 10

Näst i alla Forfattarna, som skrifit om Lappen
i äldre tider, berättas, att de yaimle
Lappquinnor, genom en förfärlig beröfning

af Sjæls eroprænging, faldt i andrale eller
magnetiske Sønner, samt at de under dette till
fland haft sine forbigaaende og lappendebare
for dem, de eble nederstændte forbehold
for dem, som konstant veta regering. Derom ber
rättas redan den gamle Petrus Claudi, da
han taler om den af mig her opraftede omi-
nande språ Lappan, som forbeholdt for Han-
dels Bebehålleren Delling, hvad hans husbon-
de förhåde i Tyffelnd. Claudi säger, att
Lappan förte og orolade som en full människas
köpade og frunsade brödering om för gænges, da
pa föll han lifsom död på merken; sedan han
legat på en fland, som han sig för igen, og
da berättade han hvad Dellingo husbonde
retträttade i Tyffelnd. Schest pag. 144. 145.

För att säga inbillnings kraften, og den
ann blifva författ i Deftas, nyttjades alle
handa lyctag, og denjante brukades afven
språ Tromman; men af det som redan opraft
re är berättadt, begöfde icke den rätte. Troll-
keren Nagow Tromman, för att falla; den
magnetiska Sönner; ej heller begöfde han
dette instrument, för att se, hvad som till
sig aflägsna orter: men som nästan på
hela ställningarna, att de veritabla mändar
na nyttjade Tromman dels för att säga
inbillnings kraften, dels og kanske för ännu
lyst för att hölja sin konst för den stora
kung af Chastaten, som icke ville profi-
ter af konsten, men hvilka icke kunde
göra något, utan litade förmånligt

på Trumman - Orakel. Naturligvis pännade
äfron desse de rätta Näiden, laspade övriga
s. v. för att förbjuda något.

Leam berättas: "När en näide blef antitad af en
"Spjåk om hjälpen, jä-tältalade han följt för Näid-
"de-Löde (Trollfogel) fälunda. Nette taad
"kätty to. mätkai (Nöden bjuder dig till
"vägs). Därefter befalade han Trollfogeln föra
"Efter Näide Gafse (Trollanden, Demonen).
"Sedan Trollanden var genom Trollfogeln till
"kallad, voro ^{vid} förättningen trene jago voro
"för tillstades. Den enda flocken bestod af Troll-
"karlek själv og 2re quinnor, hvilka kalle-
"des Sarak, klädde i Högstid, kläder, med
"sinnen på hufvudet, utan bälte om lifvet;
"äfron voro en man tillstades, som kallades
"Märrö-äive: Den skulle taga mörjan
"af sig, og lösa opp bältet. Respektom skulle
"äfron en halvuren fläke voro tillstades. Den
"öfynlige församlingen, som jago af Näiden
"Allena, men öke af de andra, bestod af följ-
"jande deminska personer: följt Arja,
"som Prosos samt Näide Gafse, demiss
"2re öfynlige quinnor, som Arja hade
"med sig, og kallades Ardok!"

"När nu det öfynlige og öfynlige Collegium voro
"församladt, jä gjordes anställes till den magi-
"ska förättningen: Trollkarlen tog af sig
"Mörjan, löste opp bältet, og Mörbanden
"läde banden för ansigtet: satte händerna

1. i. fiden: vrad sig fram of tuckade med kroppen,
2. af börjande en fang med ja lydande ord: Wa-
3. lamafit kertee; jaattjalit varasffram
4. för Renen, skjuter ut baten). Daria kastade
5. Spåmannen glödande kol från Eldstaden med
6. bara handen, hvilken kol ikke kunde släda ko-
7. non; Daria drack den breuvvin, slog sig nedan
8. yxa på knäet: lyttade eller slog bak öfver
9. med bägge händerna, of bar yxa 4 gånger
10. omkring sprambemälte Sjarab, till slut föll
11. han liflös död ned på marken, of under en
12. Jadan ecftas, låg han utsträckt en lång stund.
13. Under denna tiden, gis hans från de troppli-
14. ga banden löfde Ande en resa till under
15. jorden, befar Dassevarech med deras invä-
16. rare, (de underjordiske). Der hörde han duodite
17. eller fang af Dasse vares ofynlige varelser.
18. Under Spåmannens dvala, hälla de bägge
19. kvinnorna Sjarab, ett tyft fantab fins-
20. mellan (som gibe ut på att gissa) till kulket
21. Dassevare Spåmannens Ande ilade: of är
22. dessa kvinnor genom upprepnade of affkilli-
23. ga rannen på Dasse vorech, råka nämna
24. det Dasse vore, hvoreff Trottke leing
25. ande befinner sig, ja rör han en hund eller
26. fot. Vidare tala kvinnorna om hvad Spåman-
27. nen kan se eller höra uti Dassevare,
28. hvoreff han med ett fastt vunderlande, of
29. som en dömmande ruder fönnen, uträpar
30. de ord, som han hör: det ofynliga
31. Detta vunderlande kallas på höysfka

"Urollet Låbme. (Lagshviffvände):

- "Så snart detta muntlade höres, börja de bå-
"da kvinnorna att springa med hög flamma,
"till de dess näiden ädeltligen kommer sig före,
"och förtäljas, hvad som är till görandes. Fort,
"om springo degen infalles, fastes daggen."
"Seem sid. 475. och 477.

§. 12.

af detta Seem, anförande synes, att hela
Ceromonien gick ut på att flagra inbils-
ningskraften. Det var ett beundande hos
Näiden om inuertes anfrångning, ett potens-
tivering af organismen; och om, som jag för-
modar, de äkta Näidene kände något penligt,
nostotiskt verkande medel, hvilket de togs in
före den majiska förtätningens början, ja tgent
de äfriga luptagen endast till att förvilliggen,
af blanda bort roten för de i konsten sin-
vige. Uti föregående §. förutkommer attskilli-
ga lappiska ord, som inngå i Trollskotet
och som sålades ut för gode, att öfverfatta
och förklarar. Näide Lådde, var förmodli-
gen det samma, som Nuokko eller Uuornio
Lådde, hvarom redan i förra delen §. 141. är
nämd. eller nämnda men, här med Näide Lad,
de det samma som Säivo Lätte, en underjös-
selle Fagel, Trollfagel. 1. del. §. 76. Näide
Käde. Trollskolen, genus. 1. del. §. 178.
Arja, träl. Trollskolen, träl eller tjänare
från Uäder-jöden. Sjanak, marro

ämnar och Rudolf, öro färdiga ord: Troll-
 språk, hvilka jag icke kan fördöma. Märkeligt
 är, att Trollkarlen fattades för en magiska
 renonier tog sin början. Jag har jag: "Sitt vikt-
 ga Trollkarens, måste jag säga: "Sitt vikt-
 nam en drags fästana". Næstendå bereda jag ge-
 modligen kommit: erfarenhet deraf, att det
 icke var så lätt, att få andan gåfros uti flyktning,
 då man var öfverlyftad.

§. 14

Om Trollkarlens Daningas, kan man äfven
 anse som prope of Olav, Magnus, anford af
 Scheffer pag. 148. Jag har likväl förut (2. del. § 24)
 anmärkt det felaktiga uti dessa Uppgifter: Han
 jag: "Conclava ingreditus cum Comité
 "heoreque conturbis, ransum oreans acit
 "ferpentem malleo, fures in cadem profrip-
 "tes ictibus contutet, Communiqua marmere
 "pine inde reuoluet, Continuoque Cadem
 "in estafis rapitur, Jacetque brevi pates
 "velit mortuus. Interea diligentissime
 "a producto Comité custoditur, ne quodvis
 "vivenz, culæ aut murea, vel aliud animal
 "eum contingat. Communiqua namque
 "potentia spiritus ejus, in alio demono de-
 "toro, a Moniquis signa amulam iret
 "Cutellum, in testihonum exaritate lega-
 "tionis reportat, illius resurgens, eisdem
 "signa cum ceteris circumstantiis contue-
 "tori suo declarat."

Det enda sannolika uti dessa Uppgifter är
 att Trollkarlen efter sina magiska utsping

ningas, dånade, om han var en Veritabel Troll-
karl, eller lägsade dån, om han var en Charla-
tan. Men det äfriga som berättas om ringen, som
Magan, efter Uppväkandet, hämtade från det
aflägna stället, till ett teken, att han veriteli-
gen varit der, torde vi få. Skrifva på Förfat-
tarens obekantställe med ännu, hvad en
okänt Gravallus, som reproducerat den-
na Olai magis föbelaktiga Uppgift,
med tillägg. Gåsom det synes af honom
sjelf: "Efter 16 - 19(?) timmar allt
"efter den orts aflägsenhet, som han
"måtte besöka, Uppväkande den afslom-
"rade" ~~han~~ ~~sin~~ ~~fortjen~~ ~~ingen~~ ~~br~~
värdighet. Ingalunda om Gravallius och
Andra dylika pedanter tro, att de genom
Sagans förskönande och förörfärande äm-
da till ett orimligt, kunna tillstå
det veraktigt positiva i Lepparnes Troll-
väsende. Man måtte betrakta saken
från dess rätta synpunkt, och skåda bort
det orimliga, som tillkommit genom de
i Lepparnes inre historia fullkomligt
oberoändade Sagoskrifvares okunnig-
het. Sedan detta sätti, få ättestas af all-
sammans ingenting annat, än några nä-
gra rätta historiska facta, af vilka
samma är danna, att de veritabla Troll-
karlone, genom en egen försyn och sids
insprängning, genom enbillningskraften,
skering, blefvo författe i en slags mag-
deltiska Söner, gänlig att äftad skamma

högst beägnade fantasier. Digges vub rågor
bruntigt denki? - Visstuligan kan det Craspa
Förståndet alldeles icke fatta ett tillstånd eller
ett författande utom tid och rum, emedan detta
är från början till slut fastgrätt i tids och rums
medvetandet, hvilket är en följd af de sinnliga
intrycken. Menniskens förstånd kan därför icke
tänka utom tid och rum. Likväl bör menniskan
innom sig elementerna till ett icke tids och rums
varande. Hon har en medfödd Rättssänka och
moraliska principer, som är alldeles oberoende
af tid och rum. Hon har en föreställning om ett
högare Vara utom tid och rum; hon bär en
äkting om ett tillkommande varande utom
tid och rum. Hon bör således innom sig möj-
ligheten af ett författande utom tid och rum,
hvilken möjlighet måtte bli en verkligt
fäst, som det i hemme innebärande vä-
liga värd, själan eller saden, bli lofsad från
de kroyssliga banden. Men en ögonblick-
lig själan, lös görande från de kroyssliga
banden, d. v. s. ett momentellt författande utom
tid och rum, nekas icke tygnbarheten. Der
antages, således synes tygnbarheten, ett va-
rande i Andanens, ett andens frigörande från
den sinnliga Verlden; der antages äfven tro-
krets, Späquinos (till ex. Dileans, och quinnas
i Endor,) andesnes, ett talande med de
da o. s. v. Hvarföre skulle ena då vilja all-
deles förneka möjligheten af ett fast
förhållande med vissa späkryss, därför att
ett fast förhållande till andavärlden icke lärer
väl förstå sig med det petrificerade af fineli-
ga intryck fullproppade förståndet.